DARBININKAS

Vol. LXVIII, Nr. 32 | Penktadienis-Friday | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. | 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 | 30 centų

Rugpjūčio - August 19, 1983

Savaitės įvykiai

Australijos ūkinei krizei pašalinti min. pirmininkas Bob Hawke sukvietė darbininkų, darbdavių ir vyriausybės atstovų konferenciją, kurioj visi pasižadėjo dirbti drauge ūkinei negerovei pašalinti: darbo unijos — tenkintis nedideliais uždarbio pakėlimais, o darbdaviai — užšaldyti aukštesnio personalo atlyginimus, akcininkų dividentus ir sveikatos mokesčius.

Šiaurės Vietnamo valdovo Ho Chi Minh žadėtas geras gyvenimas nugalėjus imperialistus Vietnamo gyventojų dar nepasiekė, nors 1976 abu Vietnamai buvo sujungti. Susidėjęs su Sov. S-ga, Vietnamas atsidūrė prieš savo amžiną priešą Kiniją ir įklimpo nesibaigiančio karo Kambodijoj dumble. Dėl ūkinių sunkumų kaltę verčia JAV ir Kinijai, bet neprisipažįsta, kad turi išlaikyti 1,029,000 vyrų kariuomenę, kuri didumo atžvilgiu yra ketvirta didžiausia pasaulyje.

Lenkijos pogrindžio Solidarumo unija paragino gyventojus rugpiūčio 31 bent 2 valandom boikotuoti viešas susisiekimo priemones.

JAV pasiuntė į Sudaną du elektroninės žvalgybos lėktuvus Libijos remiamiem karo veiksmam Chade sekti, jų apsaugai keliolika lėktuvų, ir keletą karinių patarėjų į Chadą išmokyti karius vartoti rankinius priešlėktuvinius ginklus.

Italijos ministerių kabinetą sudarė Socialistų partijos vadas Bettino Craxi iš krikščionių demokratų, socialistų, respublikonų, socialdemokratų ir liberalų partijų.

Chado prezidento Hissen Habre paprašyta, Prancūzija pasiuntė be normaliai teikiamos karinės pagalbos 200 parašiutininkų, o Zaire — 1600 karių ir 6 lėktuvus į Chadą.

Valst. sekr. Shultz patikino kongresą, kad į Karibų jūrą ir prie centrinės Amerikos pasiųsti karo pratimų atlikti karo laivai turi teisę užpulti gintis.

JAV pateikė J.T. papildomų įrodymų, kad pietryčių Azijoj yra naudojami cheminiai ginklai.

Tarp Sov. S-gos aukštesnių pareigūnų keliaująs slaptas memorandumas įrodinėja, kad Sov. S-gos ūkinė gamyba galėsianti pagerėti tik suteikus daugiau iniciatyvos pačiom įmonėm ir sumažinus biurokratijos kišimąsi. Prieita išvados, kad centrinė ūkio kontrolė sudaro pagrindinį gamybos stabdį.

Aukštutinėj Voltoj įvyko perversmas prieš prezidentą Jean-Baptiste Onedraego. Valdžia atiteko į Libijos Qaddafi remiamo kpt. Thomas Sankara rankas. Per sukilimą žuvo keliolika žmonių.

Sov. S-gos prezidentas Andropov įsakė griežtai bausti darbo metu alkoholinius gėrimus geriančius ar dėl gėrimo apleidžiančius darbą.

JAV armijos štabo viršininkas gen. John A. Wickham pareiškė, kad dėl blogo armijos ginklų ar reikmenų veikimo yra kalta Amerikos pramonės gaminių kokybės kontrolė.

Lenkijos primas kardinolas Jozef Glemp nutraukė pasitarimus dėl anksčiau išreklamuoto pažado bendrai su vyriausybe suorganizuoti žemės ūkiui paramą, nes į kardinolo siūlymą pagerinti žmogaus teisių būklę vyriausybė nekreipia dėmesio ir nejvykdė popiežiui duoto pažado panaikinti karo būklę. Faktinai karo būklė buvo panaikinta, bet jos meto suvaržymai buvo vėl įteisinti atskirais įstatymais.

NEŠIAU KRYŽIŲ IR NEŠIU!

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 56

SKYRIUS "ŽINIOS IŠ VYSKUPIJŲ"

Nubaudė už Vėlinių procesiją

Viduklė. 1982 metais, tuojau po Visų Šventųjų šventės, atėjęs į Viduklės parapijos kleboniją, apylinkės pirmininkas R. Kringelis sustatė aktą, kad klebonas kun. Alfonsas Svarinskas 1982 m. lapkričio 1 pažeidė įstatymais numatytą tvarką, organizavo eitynes iš Viduklės bažnyčios į kapines ir atgal.

Visos religinės eitynės buvo organizuotos negavus Raseinių rajono vykdomojo komiteto leidimo, todėl rajono administracinė komisija nubaudė Vėlinių procesijoje aktyviai dalyvavusius Viduklės parapijos tikinčiuosius ir kleboną:

1. kleboną kun. Alfonsą Svarinską — 50 rublių (administraciniai baustas 6 kartus),
2. Juozą Norvilą — 50 rublių (buvo baustas ir 1981 m.),
3. Alfonsą Staškevičių — 50 rb.,
4. Izidorių Irmošką — 40 rb.,
5. Joną Supraną — 30 rb.,
6. Antaną Steponaitį — 40 rb.,
7. Remigijų Kučinską — 40 rb.

ir pašalino iš komjaunimo.

Remigijus Kučinskas nesutiko su tokiu nuosprendžiu ir administracinę komisiją apskundė Raseinių liaudies teismui.

1983 sausio 14 buvo paskirta nagrinėti R. Kučinsko bylą. Valdiški bedieviai, išsigandę susirinkusių žmonių, teismo procesą perkėlė į kabinetą.

Administracinės komisijos tardomi, visi vidukliškiai drąsiai gynė tikėjimą, bažnyčią ir kleboną, tvirtino, kad ir kitais metais eis procesijoje į kapines, nežiūrint baudų ir persekiojimų. "Jau 42 metai nešu procesijos kryžių, — kalbėjo Antanas Kazlauskas, — ir kol turėsiu jėgų, jį nešiu."

Remigijui Kučinskui piniginė bauda buvo išskaityta iš atlyginimo dar prieš galutinį teismo nuosprendį.

Perauklėk seserį

Rokiškis. 1982 sausio 13 į Vilniaus saugumą tardymui buvo iškviestas vietinio ūkio transporto kreditavimo valdybos viršininkas Regimantas Strumskis.

Čekistas, net neprisistatęs, grasino R. Strumskį atleidimu iš užimamų pareigų, jei jis neperauklės savo sesers Janinos Strumskytės, gyvenančios Rokiškyje. Jų nuomone J. Strumskytė organizuoja vaikus dalyvauti bažnytinėse apeigose ir bendradarbiauja su Rokiškio vikaru ekstremistu kun. Vladu Braukyla.

Prieš pamokslą pasitark su jais

Rokiškis. 1982 spalio 29 Rokiškio rajono vykdomojo komiteto darbuotojai — Eduardas Firas ir Simanavičienė parapijos klebonijoje barė Rokiškio vikarą kun. Vladą Braukylą, kodėl šis, prieš sakydamas pamokslą, nepasitaria su jais, mat "nepasitarus padaroma žala ateizmui".

"Lietuvoje Bažnyčia atskirta nuo valstybės, ir todėl nėra reikalo kunigui bendrauti su Bažnyčios priešais — ateistais. Parapija didelė, pakanka bažnytinio darbo." — atsakė kun. V. Braukyla

Pavaduotojas E. Firas kaltino kun. V. Braukylą žinių perdavimu į Vatikaną.

Tokia jauna ir tokių įsitikinimų

Vilnius. 1982 gruodžio 30 Vilniaus Dainavos restorano konditerinio cecho vedėja Zina Cicėnienė pranešė, kad cechas dirbs ir sekmadieniais. Konditerė Joana Bukaveckaitė nesutiko su tokiu atidirbimu.

"Gal ji nenormali?! Į Vasaros gatvę reik nuvežti (Vasaros gatvėje yra psichiatrinė ligoninė). Mes išvarysime tą fanatizmą. Tik nebandyk neateiti į darbą, sutvarkysime — atleisime iš darbo", — nesivaržydama atėjusių atsiimti užsakymus žmonių, auklėjo J. Bukaveckaitę kadrų skyriaus viršininkė Pelenienė.

1983 sausio 4 cecho vedėja Z. Cicėnienė pranešė J. Bukaveckaitei, kad už nebuvimą sekmadienį darbe, jai parašyta pravaikšta. "Mane iš darbo išmes, jei sužinos, kad aš tau leidžiu atidirbinėti, tu negali dirbti jaunimo tarpe. Tokia jauna ir tokių įsitikinimų!" — stebėjosi vedėja.

1983 sausio 5 restorano direktorius taip pat nesutiko leisti J. Bukaveckaitei atidirbinėti — liepė parašyti pasiaiškinimus už praleistas dienas ir pagrasino atleisti iš darbo už pravaikštas.

1982 rugsėjo 11 ir gruodžio 18 J. Bukaveckaitė atsisakė dalyvauti organizuojamose laisvanoriškose socialistinėse talkose, už tai ne kartą buvo svarstyta susirinkimuose.

Ir taip drįsta juodinti kunigus

Lauksoda, Telšių rajonas. 1983 sausio 11 Lauksodos parapijoje buvo laidojama Marijona Bumbliauskienė. Kai kun. Jonas Kauneckas klausė išpažinčių, iš bažnyčios išėję trys jaunuoliai garsiai pareiškė: "Tas kunigas išpažinties metu kalba ne apie nuodėmes, bet liepia kovoti prieš rusus."

Tai išgirdęs iš paskos ėjęs vyriškis nusistebėjo: "Jie nė vienas nėjo išpažinties, net neklaupė bažnyčioje ir taip drįsta juodinti kunigą."

Paskutiniu metu Telšių miesto saugumas kviečiasi tikinčiuosius mokinius, gasdina juos, kad nukentėsią už bažnyčios lankymą ir tuo pačiu įsako eiti pas kun. J. Kaunecką išpažinties, o po to ateiti pas juos ir duoti kunigą juodinančius parodymus. Ruošiamas susidorojimas su kun. J. Kaunecku.

Kai klierikas mirė

Ukmergė. 1982 gruodžio mėn. Kauno respublikinėje klinikos ligoninėje mirė Kauno Kunigų seminarijos auklėtinis, trečio kurso klierikas Bronius Tamelis.

1982 gruodžio 22 mirusio kūnas iš Kauno katedros bazilikos buvo pervežtas į Ukmergės bažnyčią, kur laukė kunigai ir minia tikinčiųjų. Laidotuvės įvyko gruodžio 23. Rajono valdžia uždraudė klieriką Bronių Tamelį laidoti šventoriuje. Gedulinga procesija — karstas su mirusio palaikais, seminarijos auklėtiniai ir vadovybė, apie 20 kunigų ir didelė minia tikinčiųjų — giedodami Ukmergės gatvėmis patraukė naujų miesto kapinių Bukstynoje link (4,5 km nuo Ukmergės).

Po laidotuvių tardymam buvo šaukiami Ukmergės kunigai — klebonas kun. Antanas Danyla ir vikaras Kun. Juozas Kakanevičius. Rajono vykdomojo komiteto pirmininkas Bernotas apkaltino kleboną kun. A. Danylą eisenos organizavimu laidotuvių metu.

Mirusio klieriko tėvui bendradarbiai rajoniniam laikraštyje pareiškė užuojautą. Kiek vėliau užuojautą tėvam norėjo pareikšti ir kaimynai, — tos pačios laiptinės gyventojai, — tačiau užuojauta laikraštyje nepasirodė.

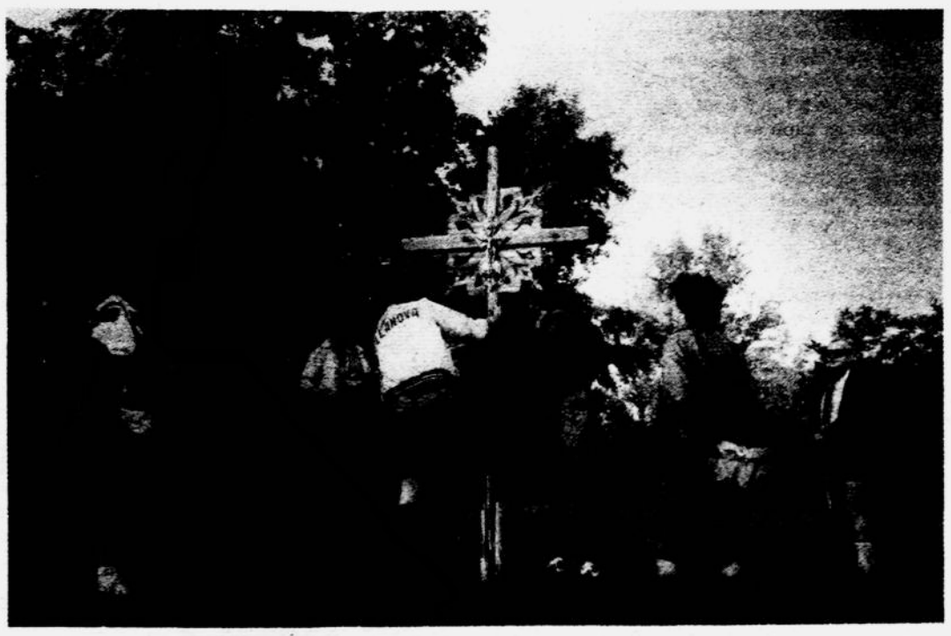

Lietuvių Skautų Sąjungos jubiliejinėj stovykloj Kanadoj statomas kryžius. Nuotr. J. Tamulaičio

AMERIKIEČIO PROFESORIAUS STUDIJA APIE LIETUVIŲ PERSEKIOJIMĄ

Rutgers universiteto New Jersey valstijoje profesorius **Thomas Oleszczuk Smoloskyp** žurnale (Winter 1983) paskelbė ištraukų iš savo išsamios studijos apie "kitaminčių" represavimą Sovietų Sąjungoje. Savo dėmesį jis telkia į "politinius teismus" Lietuvoje nuo 1940 metų iki šių dienų. Amerikiečių profesorius iš įvairių šaltinių susirinko gausios medžiagos apie kalinius bei persekiojamus lietuvius, tautinę bei religinę rezistenciją. Skaičiavimo mašinoje yra užregistravęs beveik tūkstantį lietuvių politkalinių ir rezistentų.

Profesorius Oleszczuk stengiasi nustatyti, kokie veiksniai Sovietinėje sistemoje apsprendžia bausmės dydį. Jo duomenimis, vyrai nuteisiami trimis sykiais ilgesniam laikui, kaip moterys. Studento bausmės vidurkis apie pustrečių metų, žemdirbio — beveik septyniolika metų. Nacionalistam priteisiama tris kart daugiau metų lageriuose ar tremtyje nei religijos ar žmogaus teisių veikėjam.

Pasak Oleszczuk, būdingas kaltinamasis politiniuose teismuose tarp 1940 metų ir šiandienos yra vyriškis — jų per 85 proc., lietuvis — jų per 98 proc., katalikas — daugiau kaip 70 proc., pagrindinių miestų gyventojas (daugiau kaip 70 proc. kaltinamųjų gyveno rajonų sostinėse). Dažniausiai jis tautinio sąjūdžio dalyvis, arba jo veikla bent iš dalies siejasi su nacionalizmu — tokių yra mažiausiai 87 proc. Tad prokuroro aiškus taikinys yra miestuose gyveną lietuviai katalikai ir nacionalistai.

Studijos autorius prieina išvados, kad sovietinių teismų sprendimai "politinėse bylose" nėra atsitiktiniai ir nepriklauso nuo paskirų asmenų "kaprizų". Tie sprendimai nuosekliai vykdo represavimo politiką. Kai teismai sprendžia politines bylas, jie nėra savarankiški, bet seka iš viršaus nurodytas gaires bei instrukcijas.

Kodėl profesorius Oleszczukas savo studijos centre pastatė Lietuvą? Pirmiausia, rašo jis, kadangi Lietuvoje nuo 1972 klesti savilaida, kurios ne tik nepalaužė keletas prieš jos pagrindinį leidinį — *LKB Kronika* — nukreiptų teismų, bet kuri pastarųjų metų bėgyje dar pagausėjo. Tai esąs ryškus kontrastas geriausiai žinomam disidentizmo centrui, Maskvai, kur tarp 1972 ir 1974 KGB spaudimas privedė prie pogrindžio spaudos susilpnėjimo.

Antra priežastis — Lietuvos "disidentinio" sąjūdžio apimtis: autorius cituoja *Kronido Liubarskio* 1979 paskelbtus duomenis, pagal kuriuos prie šio sąjūdžio priklauso penktadalis Lietuvos gyventojų. Todėl šis sąjūdis yra vienas svarbiausių Tarybų Sąjungos disidentizmo padalinių ir todėl juo taip "domisi" Tarybų Sąjungos prievartos aparatas bei kiti valstybiniai organai. Pastarųjų metų duomenys rodo, kad lietuvių (ir ukrainiečių) nacionalistai paprastai nubaudžiami aršiausiomis bausmėmis.

Be to, primena profesorius Ooleszczuk, apie Lietuvos disidentinį sąjūdį užsienyje pasirodo vis daugiau teorinės literatūros. O, galiausiai, Lietuvos atvejį galima panaudoti kaip įdomų pagrindą palyginimui su kitomis grupėmis Sovietų Sąjungoje ir visame pasaulyje, nes Lietuvos disidentinio sąjūdžio reikalavimai apima nacionalizmą, religijos, laisvės, kalbos ir žmogaus teisių gynimą. Į tuos reikalavimus režimas atsako visom diktatūrom būdingomis prievartos priemonėmis. Ir taip formuojasi "užburtas ratas" — disidentizmas iššaukia prievartą, o prievarta skatina tolesnį disidentizmą.

Oleszczuk dabar stengiasi ištirti ryšį tarp ypatingo Vakarų dėmesio kai kuriom tautinėm bei religinėm grupėm ir bausmės dydžio. Tokį ryšį tiksliai nustatyti esą labai sunku.

Studija apie lietuvių politkalinių represavimą jau susilaukė nemažo dėmesio Amerikos akademiniuose sluoksniuose. Ji akivaizdžiai paneigia kai kurių vakariečių optimistinius tvirtinimus, jog tarybinė sistema jau esanti "po-totalitarinė biurokratija" ir vis labiau panašėjanti į Vakarų visuomenes. (Elta)

MADRIDO KONFERENCIJA ARTĖJA PRIE PABAIGOS

JAV delegacijos pirmininkas ambasadorius **Max M. Kampelman** liepos 15 suteikė spaudai žinių apie Madride pasiektus susitarimus.

35 valstybės, dalyvaujančios beveik tris metus užtrukusioje Madrido konferencijoje, sutarė visais klausimais, išskyrus Maltos problemą. Ambasadoriaus nuomone, Madrido baigminis aktas papildys 1975 metų Helsinkio aktą naujais nuostatais apie darbininkų teises organizuotis, žmonių teises, Helsinkio akto vykdymo stebėtojus, religijos teises, ryšius tarp žmonių ir šeimų sujungimą, lankymąsi diplomatinėse ir konsularinėse misijose, informaciją, žurnalistų teises ir priemones prieš terorizmą.

Sutarta ateityje sušaukti 8 pasitarimus:

1. 1984 sausio 17 Stockholme — konferenciją – spręsti saugumą ir pasitikėjimą ugdančias priemones, bei nusiginklavimą kad sumažinus netikėto karinio užpuolimo pavojų. Sutarta taip pat, kad šios priemonės būtų taikomos visoje Sovietų Sąjungos europėjinėje dalyje iki Uralo kalnų, vietoj Sovietų anksčiau siūlomų 250 klm. (Šiai konferencijai 3 savaičių paruošiamieji darbai prasidės š.m. spalio 25 Helsinkyje).

2. 1984 kovo 21 Atėnuose šešių savaičių pasitarimai apie priemones taikiai išspręsti ginčus.

3. 1984 spalio 16-26 Venecijoje — seminaras apie Viduržemio jūros valstybių bendradarbiavimą.

4. 1985 gegužės 7 Ottawoje — šešių savaičių pasitarimai apie žmogaus teises.

5. 1985 — Helsinkyje — posėdis Helsinkio akto dešimtmečiui paminėti.

6. 1985 bėgyje, Budapešte — forumas kultūros klausimais.

7. 1986 balandžio 16 Berne, Šveicarijoje — šešių savaičių pasitarimai apie kontaktus tarp įvairių šalių piliečių.

8. 1986 lapkričio 4 Vienoje — Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo peržvalgos konferencija.

Š.m. liepos 21 Kongreso rūmuose ambasadorius Kampelman suteikė papildomų paaiškinimų ir atsakė į susirinkusiųjų klausimus viešame posėdyje, sušauktame JAV Kongreso Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijos, pirmininkaujant kongresmanui Dante B. Fascell.

Posėdyje dalyvavo dr. D. Krivickas, dr. J. Genys, dr. J. Valaitis ir M. Samatienė.

Tikimasi, kad Madrido konferencija baigsis rugsėjo mėn. dalyvaujant užsienių reikalų ministeriam. (Elta)

Kanadoj vykstantis Pasaulio Bažnyčios tarybos šeštasis susirinkimas gavo iš sovietų disidento ortodoksų dijakono Vladimir Rusak ir Krikščionių komiteto tikinčiųjų teisėm ginti pareiškimus apie Sovietų Sąjungoj vykstantį religijos persekiojimą ir raginantį susirinkimą dėlto viešai protestuoti. Tarybos gen. sekretorius dr. Phillip Potter pareiškė, kad tokie pareiškimai nejeinų į suvažiavimo darbotvarkę.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Savaitės įvykiai

Naujasis Italijos min. pirmininkas Bettino Craxi pareiškė parlamentui, kad Italija yra įsipareigojusi išdėstyti JAV vidutinės tolinašos raketas savo teritorijoj.

Libano teroristai Tripoly išsprogdino sprogmenų pakrautą autovežimi prie mahometonų mečetės ir užmušė 19 ir sužeidė 43 žmones.

Amerikos Occidental Petroleum Corporation laimėjo Kinijos varžytines aliejaus ieškojimo darbam pietinėj Kinijos jūroj.

Trejus metus vykstąs ir 100,000 gyvybių pareikalavęs Irano karas su Iraku iki šiol nedavė nei vienai pusei žymesnių laimėjimų.

Vatikanas paskelbė, kad ekzorcizmais ir žmonių gydymu vertęsis Zambijos arkivyskupas Emmanuel Milingo pasitraukė iš pareigų.

Į Chado nelaisvę, numušus vieną Libijos lėktuvą, pateko Chade veikiančių Libijos karo lėktuvų vadas mjr. Abdel Salam Mohammad Shafradine. Jis pareiškė, kad Libijos lėktuvai vartoja padegamas nepalm bombas.

Kinijos karo lėktuvų bandytojas pulk. Sun Dianjin atbėgo į P. Koreją Nig-21 lėktuvu ir prašysis pabėgėlio teisių Taivane.

Lenkijos Solidarumo unijos veikėjas Krzyszstof Wyszkowski, pagal amnestiją paleistas iš kalėjimo, pareiškė, kad vyriausybė meluoja skelbdama amnestija pasinaudojusių politinių kalinių skaičių.

Buvo pastebėta, kad kai kuriose Atlanto ir Ramiojo vandenynų srityse pradėjo nykti koralai, kurie sulaikydavo bangas ir suteikdavo apsaugą ir maistą įvairiem jūrų gyvūnam.

JAV armijos štabo viršininkas gen. John A. Wickham pareiškė, kad JAV kariniai įsipareigojimai sudaro pavojų ginkluotų pajėgų veiksmingumui. Šiuo metu 43 proc. armijos, 14 elektroninės žvalgybos lėktuvų iš turimų 40 ir 12 lėktuvnešių yra už JAV ribų.

Gvatemalos armija nuvertė krašto prezidentą gen. Efrain Rios Montt. Jo vietą užėmė gynybos ministeris gen. Oscar Humberto Mejia Victores, kuris pažadėjo legalizuoti politines partijas ir iki liepos mėn. įvykdyti parlamento rinkimus. Per sukilimą žuvo keletas žmonių.

(1981), poetas **Aratanas Miškinis** už eilėraščių knygą "Klevai prie kelio" (1982), poetas **Juozas Nekrošius** už eilėraščių knygą vaikams "Keturi žodžiai" (1982), literatūros kritikas **Valentinas Ščentickas** už monografiją "Alfonso Maldonio lyrika" (1982).

Teatro premiją gavo Jaunimo teatro ir Kauno dramos teatro režisierius **Eimutas Nekrošius** už surežisavimą keliu rusų ir lietuvių dramos veikalų.

Dailės premijos paskirtos trims dailininkams: **Broniui Bružui** už vitražus Vilniaus Raudonojo kryžiaus ligoninėje, taip pat už vitražus Liet. M. Akademijos centrinėje bibliotekoje Vilniuje, už vitražus Jaunimo teatre, už miniatūrinius vitražus Juodkrantėj muziejuje ir už vitražus LTSR ministrų tarybos nuolatinėje atstovybėje prie Sov. Sąjungos Ministrų tarybos Maskvoje. **Algirdui Petruliui** premija teko už propagandinę tapybą (Kolūkio Laukai, Universiteto miestelis, Ežero pakrantė Veisiejuose ir kt.). **Juozui Galkui** premija paskirta už propagandinius plakatus (Čilės liaudis nugalės, Tegyvuoja tarybų Lietuva, Pirčiupis ir kt.).

"Literatūra ir menas" Nr. 30 įsidėjo visų laureatų nuotraukas. Šiais metais visi pasiūlyti kandidatai laimėjo premijas, partijos jau iš anksto buvo atrinkti. Kitais metais kaikas būdavo atmestas.

— Pagaliau užbaigtas statyti **Vilniuje didysis turistinis viešbutis "Lietuva".** Architektų Algimanto ir Vytauto Nasvyčių projektas buvo statomas ilgiau negu 10 metų. Viešbutis pastatytas dešiniajame Neries krante ir savo 22 aukštų aukščiu dominuoja visą apylinkę. Iš jo gerai matyti kitoje Neries pusėje esanti Lukiškio aikštė su garsiuoju kalėjimu ir vergijos steigėjo Lenino paminklu.

"Literatūros ir meno" laikraštyje (nr. 30) įdėtos kelios to naujojo viešbučio nuotraukos, taip pat ilgas pasikalbėjimas su Vilniaus "Inturisto" viršininku **Gvidonu Masalskiu.** "Inturistas" yra rusiška propagandinė įstaiga, kuri užsienio svečiams Sovietų Sąjungos kultūrinį ir ekonominį gyvenimą stengiasi atvaizduoti gražiausiomis spalvomis: čia žmonės sočiai pavalgę, ramiai ir kultūringai gyvena, kovoja už pasaulio taiką, pikčinasi užsienio "netikru" sukurtu sovietinio gyvenimo vaizdu. Vasaros metu užsieniečiams rengiami specialūs koncertai, rodomi liaudies saviveikliniai ansambliai, kad užsienietis išsivežtų kuo gražiausią sovietinio gyvenimo vaizdą. Suprantama, kad nuo turistų slepiamas tikinčiųjų persekiojimas, tardymai, teismai. Naujajame viešbutyje esą vietų 600 svečių.

— **Petro Tarulio — Juozo Petrėno archyvas jau persiunčiamas į okupuotą Lietuvą.** New Yorke gyvenęs rašytojas Juozas Petrėnas mirė 1980. Jo pelenai buvo parvežti palaidoti į pavergtą Lietuvą. Susirūpinta ir jo paliktu gausiu archyvu. New Yorke jį globojo sūnus. Bet sūnui persikėlus gyventi į Virginiją, archyvui susidarė pavojus išsibarstyti. Archyvo reikalu iš Lietuvos buvo iškviesta J. Petrėno dukra. Ji atrinko vertingesnius dalykus ir atskirais siuntiniukais pradėjo dokumentus siuntinėti į Vilnių. Ypač gausus archyve yra laiškų skyrius. Taip pat likę nebaigti rašyti atsiminimai apie "Keturis Vėjus", apie K. Binkį, J. Tysliavą. Dokumentai yra siunčiami į Lietuvos "užsienio reikalų ministeriją". Reikia tikėtis, kad archyvinė medžiaga ten nežus. Tačiau labai reikia paabejoti Vytauto Kazakevičiaus patarimu ir kitiems rašytojams savo archyvus persiųsti į okupuotą Lietuvą. Juk kas nepatiks sovietiniams cenzoriams, tikrai iš archyvo gali dingti.

— Pagaliau apie Lietuvoje spausdinamas knygas prabilo **Rašytojų sąjungos partorgas Mykolas Karčiauskas.** Seniai žinoma, kad lietuviškų knygų spausdinama per mažai, ypač ilgai pirmosios knygos turi laukti jauni rašytojai. M. Karčiauskas pripažįsta, kad trūksta popieriaus. Bet kaltos esančios ir spaustuvės, kurios nemėgstančios plonų knygų. Spaustuvės turi įvykdyti nustatytą planą pagal išspausdintų puslapių skaičių. Stora knyga plano įvykdymui padedanti, o plonesnė — planui trukdanti. Rašytojas komunistas pasisako už knygų leidybos plėtimą, bet ar jo balsą kas išgirs?

— Vėl paskelbtas propagandinio plakato konkursas. Plakatuose turį atsispindėti marksizmo-leninizmo idėjos, proletarinis internacionalizmas, jo principai, kova už "taiką" ir socializmą. Skiriamos nemažos premijos (net po 1000 rb.).

— Sovietų Sąjungos žurnalistų namuose Maskvoje buvo surengta **pavergtos Lietuvos fotografijų paroda** — tema "Darbas — žmogaus sparnai". Parinktos propagandinės nuotraukos apie didžiąsias statybas, fabrikus, žemės ūkio mechanizaciją, ekonominę ir kultūrinę pažangą sovietinėje santvarkoje.

— Kauno klinikose **buvo sušaukta Pabaltijo neurochirurgų konferencija,** kurioje be lietuvių tos srities specialistų dalyvavo neurochirurgai iš Estijos, Latvijos, Gudijos. Į Kauną pasimokyti atvyko daktarų iš Maskvos, Kijevo, Taškento, Omsko. Lietuviai daktarai daugelyje sričių yra pranašesni už "plačiosios tėvynės" daktarus.

— Pavergtoje Lietuvoje iškraipoma Lietuvos istorija, mokyklų vadovėliuose Lietuvos istorija pradedama tik nuo slaptos komunistinės veiklos, nepriklausomybė visai ignoruojama, net pašiepiamas tas gražiausias istorijos laikotarpis, vadinant jį buržuaziniu valdymu, liaudies engimu. Ir tautotyrininkai negali laisvai veikti: jie turi ribotis tik komunistinių dokumentų rankiojimu. Dar leidžiama rinkti tautosaką, lietuviškus žodžius leidžiamam žodynui. **Tik toleruojami vadinamieji tautosakiniai ansambliai.** Tačiau kad ir okupantų visokiais būdais slopinami lietuviškos kūrybos pasireiškimai, jie vis dėlto nemiršta, bet gaivališkai reiškiasi. Štai spaudon pateko žinutė apie Rytų Lietuvos ansamblį "Sadauja", kuris dainuoja senas lietuviškas dainas, šoka senoviškus lietuvių liaudies šokius. Žmonės tokius koncertus mielai lanko ir jais džiaugiasi.

— Vilniuje sukurta nauja opera. Režisierė V. Mikštaitė pagal A. Čechovo pjesę "Piršlybos" parašė operai libretą. Muziką jai sukomponavo Vilniuje gyvenąs rusas kompozitorius B. Borisovas. Opera jau statoma Vilniaus akademiniame operos ir baleto teatre. Režisuoja V. Mikštaitė, dirigentas — R. Geniušas, dailininkas — F. Navickas. Pagrindinius vaidmenis dainuoja: D. Juodikaitytė, J. Čiurilaitė, E. Kuodis, S. Dirsė, P. Zaremba, Z. Žemaitis.

— Tradicinę **Žemaitės vardo kolchozo premiją šiais metais laimėjo rašytojas Anelius Markevičius** už knygą "Vienaragio išdaigos". Apie laureato kūrybą kalbėjo rašytojas A. Sprindis. Iš knygos paskaitė aktorė G. Urbonaitė.

— Sovietinius Lietuvos **kultūros veikėjų garbės titulus gavo** Klaipėdos dramos teatro aktorė Nijolė Narijauskaitė ir Liaudies buities muziejaus vyr. dirigentas Povilas Mataitis. **Pr. N.**

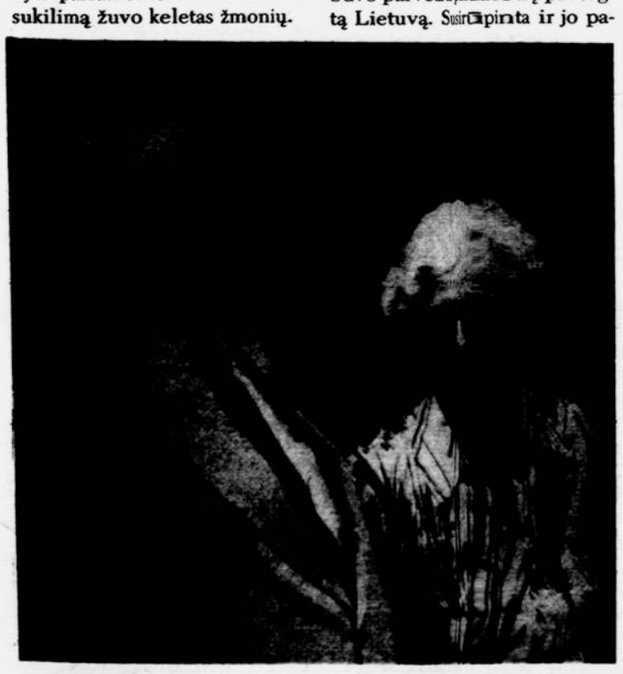

PLB seimo atidaryme dr. Petras Vileišis ir gen. konsulė J. Daužvardienė. Nuotr. Jono Tamulaičio

LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Devintas visuotinis Lituanistikos Instituto suvažiavimas vyks rugsėjo 3-4 Toronte, Lietuvių namuose. Lietuviai mokslininkai-humanitarai susirinks pasidalinti savo darbų atsiekimais, rūpesčiais, ieškojimais ir savo tarpe ir su plačiąja lietuvių visuomene, tiek Kanadoje, tiek ir JAV, žinodami, su kokiu dėmesiu ir susipratimu kiekvienas save gerbiantis ir pasišventęs laisvojo pasaulio lietuvis seka ir remia kultūrinės veiklos augimą išeivijoje.

Suvažiavimo pagrindinė tema, į kurią bus nukreipta dauguma paskaitų, šiais metais liečia iškilų mūsų praeities momentą — "Aušros" laikotarpį ir jo reikšmę tautinio atgimimo ir laisvėjimo istorijoje. Instituto rengiamų konferencijų ar suvažiavimų paskaitos bei pranešimai jau seniai ir užtarnautai yra įsigiję aukštą reputaciją lietuvių visuomenėj dėkka jų rimto moksliško paruošimo, aktualumo ir gyvo, intensyvaus pristatymo būdo.

Pažvelgę į ateinančio suvažiavimo programą, galime būti tikri, kad ir šį kartą Instituto paskaitos bei pranešimai išlaikys savo įprastinį aukštą mokslinį-kultūrinį lygį. Paskaitų tematika lies keturias iš pagrindinių humanitarinių mokslų sričių: literatūrą, psichologiją, filosofiją ir istoriją.

Literatūros prelegentai yra: Aušra Liulevičienė, su paskaita: "Kai kurie 'Aušros' poezijos bruožai", dr. Bronius Vaškelis: "S. Vaičkaus dramos teatras Amerikoje" ir dr. Ilona Maziliauskienė: "S.T. Kundroto Žalčio žvilgsnis". Sesijos vadovas: dr. Kęstutis Keblys.

Psichologijos srityje išgirsime dr. Aldonos Malcanaitės-Grinienės paskaitą: "Moters psichologija tautinio atgimimo moterų rašytojų kūryboje" ir dr. Kęstučio Trimako:"Lietuvių jaunimas keturiuose kontinentuose pagal 1983 V. PLJIC anketos duomenis". Sesijai vadovauja dr. Kęstutis Trimakas.

Filosofijos sesijoje, vadovaujamoje dr. Kęstučio Skrupskelio, pats dr. Skrupskelis skaitys temą: "Filosofinių raštų redagavimas" ir dr. K. Mickūnas: "Prasmė Lietuvos atgimimo".

Istorijos srityje J. Dainauskas skaitys: "Lietuvos istorijos klausimai 'Aušros' puslapiuose."

Šiame suvažiavime mokslininkų dėmesį garbingo "Aušros" laikotarpio atsiekimam palydi ir rūpestis tautos dabartimi. Tai atsispindi Lituanistinio vakaro programoje šeštadienį, kur tarp kitų dalykų matysime bostoniškio Perkūno Krukonio skaidres su Lietuvos vaizdais iš praeities ir dabarties, o sekmadienio programoje numatoma R. Šilbajorio paskaita "Žmoniškumo skaidrėjimas pokarinėj ok. Lietuvos poezijoj" ir dr. Juliaus Slavėno vadovaujamas simpozijumas tema: "Lituanistinės problemos vakaruose".

Toronto Lietuvių Bendruomenė su dideliu svetingumu ir entuziazmu ruošiasi tinkamai sutikti ir paremti šį Lituanistikos Instituto suvažiavimą. Esame jai nuoširdžiai dėkingi ir laukiame gražaus lietuvių būrelio iš Toronto ir iš visų kitų JAV ir Kanados vietovių suvažiavimo paskaitose, šeštadienio vakaronėje ir visoje kitoje programoje.

R. Šilbajoris
Lituanistikos Instituto pirmininkas

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

ŠHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudinai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ RADIJO VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM Trečiadieniais 8:30-9:30 v.v., penktadieniais 7:30 - 8:30 v.v. Inž. Ed. V. Meilus Jr., vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA. 01545. Tel. 617 852-3665.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", penkt. WEVD 10-11 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", trečiad., 6:05-7:00 val. vak., iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

1983

KELIONĖS Į LIETUVĄ

PRAŠYKITE DAUGIAU INFORMACIJŲ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year — $15.00. Single Copy 30 cents

POSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Eina nuo 1915 m., 1951 m. einąs AMERIKA. LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $1.,00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiura ● Pavardė pasirašyti straipsniai nebutinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Sveikiname Lietuvos vyčius

Sunkiausiais laikais V. Kudirka rašė, kad, eidamas per tėvynės dirvonus, randa daug piktžolių, ir apgailestavo, kad reikia apie tai rašyti. Daug linksmiau yra ką gera, gražaus pastebėti ir visa burna apie tai prabilti.

Lietuviškame gyvenime šią vasarą labai gausu įvykių, kurie verti buvo visa burna minėti. Tarp jų su malonumu galima pažymėti šį savaitgalį, rugpjūčio 18-21, Philadelphijoje įvykstantį Lietuvos vyčių 70-tą jubiliejinį seimą. Vyčiai mažiau garsinasi, nei jų darbai to verti.

Vyčių iniciatorius, ilgametis pirmininkas buvo Mykolas A. Norkūnas, atvykęs į Ameriką 1892. Jo mintis sukurti lietuvių katalikų jaunimo organizaciją rado pritarimo steigiamajame seime Lawrence. Jau tais pirmais metais buvo 12 skyrių su 700 narių. Apyskaitose 1926 narių skaičius minimas jau 3000. 1953 minimi 49 skyriai arba kuopos. Per vyčių organizaciją perėjo didžioji dalis iškiliausių Amerikos lietuvių katalikų, vyrų ir merginų.

Vyčių organizacija buvo aktyviai ištikima Amerikai ir Lietuvai. Kai Amerika įstojo į pirmąjį pasaulinį karą, vyčiai raštu pareiškė prezidentui Wilsonui savo pasiryžimą ginti "Amerikos vėliavą". Tai nebuvo tada populiaru tarp "internacionalistų", kurie ragino boikotuoti karą.

Lietuvai ištikimybę vyčiai rodė simboliniais ženklais ir realiais darbais: 1919 nupirko aukso kardą Lietuvos kariuomenės vadui gen. Žukauskui; organizavo ekskursijas į Lietuvą; susirišo artimai su Lietuvos pavasarininkais. Kai Lietuvą užgrobė bolševikai, Lietuvos vyčių nutarimuose skaitome pasiryžimus kovoti dėl Lietuvos laisvės. 1946 nutarta įsteigti "Lietuvos reikalų komisiją". Jai iš pradžių vadovavo kun. J. Jutkevičius. Nuo veiklos pradžios iki dabar šios komisijos iniciatyva Lietuvos vyčiai yra parašę Amerikos politikam ir viešosios opinijos formuotojam šimtus tūkstančių laiškų, reaguodami kiekviena proga, kai tik iškildavo Lietuvai artimesnis klausimas. Tai milžiniška parama Lietuvos kovai šiame krašte, kur taip vertinamas individualus atsiliepimas. Kultūrinėje srityje randama tokia iniciatyva, kaip 1958 nutarimas suorganizuoti stipendijų fondą studentam.

Lietuvos vyčių organizacijos steigėjų kartą žymia dalimi jau nuėjo į kapus. Faktas, kad atėjo jaunoji karta ir tęsia organizacijos darbus, daug pasako.

Pasako tai, kad jie čia gimę, išėję į gyvenimą, o vistiek jaučiasi esą lietuviai, jaučia sentimento tėvų kraštui ir jo reikalam. Kitas jau ir kalbėti lietuviškai nebepakalba, bet traukia vistiek į tą patį būrį.

Tautiniam priklausymui vis daugiau ir daugiau turi reikšmės laisvas ir sąmoningas žmogaus nusistatymas ir apsisprendimas. Kas apsisprendžia būti lietuviu, ištikimu tam kraštui ir tautai, kuriai priklausė jo tėvai, tas ir tėvų žemės nematęs ir net jų kalbos neįkirsdamas, gali jaustis toks pat tos tautos narys.

Tokių apsisprendusių ir pasiryžusių lietuvių organizuotas būrys renkasi šį savaitgalį į Philadelphiją. Jais galime pasidžiaugti ir palinkėti gražios sėkmės planuojant tolimesnę veiklą.

MAŽOSIOS LIETUVOS REZISTENCINIO SĄJŪDŽIO SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJE

II-ųjų Pasaulio Lietuvių Dienų laikotarpyje, liepos 4 ir 5, Chicagoje įvyko Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimas. Jame dalyvavo Maž. Lietuvos lietuviai iš įvairių JAV vietovių, Kanados, Vak. Vokietijos ir Australijos. Svečiais buvo įvairių lietuviškų visuomeninių organizacijų ir spaudos atstovai, o taip pat Maž. Lietuvos likimu ir reikalais susirūpinę tautiečiai.

Pirmoji suvažiavimo diena buvo visuomeninio pobūdžio, skirta tėvynės, savo genties ir jas ištikusio likimo prisiminimui ir žvilgsniui į ateitį, o taip pat ir svarbių sukakčių paminėjimui — 65 m. Maž. Lietuvos Tarybos Tilžės akto paskelbimo, 65 m. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, 60 m. Klaipėdos krašto išsivadavimo, mažlietuviškos spaudos ir 100 metų nuo "Aušros" pasirodymo. Prisiminta ir skaudi 700 metų sukaktis nuo Kryžiuočių ordino įsiveržimo į prūsų žemes.

Pirmosios dienos programa buvo trijų dalių — religinio susikaupimo, sukakčių minėjimo akademijos ir malonaus pabendravimo iškilmingoje vakarienėje.

Suvažiavimas pradėtas liepos 4, pirmadienį 9 val. ryto pamaldomis lietuvių evangelikų-liuteronų "Tėviškės" parapijos bažnyčioje. Pamaldas mirusių mažlietuvių atminimui laikė senj. kun. Ansas Trakis ir atstovas iš Vak. Vokietijos kun. Fr. Skėrys. Pamaldų metu įspūdingai giedojo solistė Aldona Buntinaitė. Vargonavo Lilija Šleiterytė. Po pamaldų dalis dalyvių nuvykę į Lietuvių Tautines kapines aplankė ten amžinai besiilsinčių Maž. Lietuvos veikėjų, o taip pat ir savo draugų ir artimųjų kapus.

2 val. popiet Lietuvių Tautiniuose Namuose įvyko oficialus suvažiavimo atidarymas ir minėjimų akademija.

Suvažiavimo rengimo komiteto pirm. teisininkas Kristupas Kikutis pradėjo akademiją pasveikindamas susirinkusius ir suglaustai apžvelgdamas Maž. Lietuvos istoriją.

Invokaciją sukalbėjo kun. Fr. Skėrys.

Solistė Aldona Buntinaitė sugiedojo JAV himną, o Lietuvos himną, solistei vadovaujant, giedojo visi dalyviai, pianinu palydint Lilijai Šleiterytei.

Suvažiavimą žodžiu sveikino: Vliko tarybos pirm. Algis Regis; Vliko valdybos vardu — inž. Liūtas Grinius; Alto ir "Sandaros" — inž. Grožvydas Lazauskas; Rytų Lietuvos Rezistencijos sąjūdžio — Albertas Misiūnas; Tautos Fondo — dr. Leonas Kriaučeliūnas; Liet. Krikščionių Darbininkų s-gos — Vladas Sinkus; Liet. Tautinės s-gos — Mėčys Valiukėnas; Vasario 16-tos gimnazijos Vak. Vokietijoj — kun. Fr. Skėrys.

Sveikinimai laiškais ir telegramomis gauti iš visų laisvajame pasaulyje tebeveikiančių Lietuvos pasiuntinybių ir konsulatų, JAV LB pirmininko, įvairių organizacijų ir pavienių asmenų. Sveikinusieji buvo išvardinti, trumpai apibūdinant jų laiškų turinį. Ištisai perskaityti buvo tik Lietuvos atstovo prie Švento Sosto St. Lozoraičio, Jr., ir Maž. Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus dukters Elzės Jankutės laiškai.

Akademinę dalį sudarė dvi aktualios paskaitos ir MLR sąjūdžio ilgamečio pirmininko prof. Martyno Brako žodis.

Paskaitas skaitė: Martynas Gelžinis — "1918 m. (Maž. Lietuvos lietuvių Tarybos Tilžės akto deklaracija) ir 1923 m. (Klaipėdos krašto išsivadavimo) įvykių reikšmė praeityje ir ateityje". Antroji paskaita, apie "Aušrą" ir mažlietuviškos spaudos reikšmę buvo "Lietuvos Pajūrio" red. Anso Lymanto iš Montrealio. Abi paskaitos buvo labai kruopščiai paruoštos, aktualios ir įdomios.

Paskutiniuoju kalbėjo MLR sąjūdžio pirm. M. Brakas, labai nuoseklia pavaizduodamas I ir II Pasaulinių karų laikotarpyje tarptautinės padėties netikrumo padiktuotą Maž. Lietuvos būklę. Vaizdingai apibūdino JAV vaidmenį ir Sovietų Sąjungos įtaką sprendžiant Maž. Lietuvos likimą II Pasauliniam karui pasibaigus ir to likimo sprendimo raidą Potsdamo, Jaltos, Teherano ir kitose konferencijose, lėmusiose žiaurų Maž. Lietuvos krašto naikinimą ir genocidišką gyventojų žudymą. Kalba buvo skaudžiai realistiška, kalbėtojo perduota su gilia emocija.

Akademiją baigiant, Algis Regis perskaitė suvažiavimo rengimo komiteto paruoštą rezoliuciją. Po neilgų diskusijų, rezoliucija buvo priimta pavedant suvažiavimo rengimo komitetui pasirūpinti jos eiga.

Iškilminga vakarienė įvyko Tautinių Namų salėje. Ją trumpu žodžiu pradėjo Suvažiavimo rengimo komiteto pirm. K. Kikutis. Meninę programą atliko solistė Aldona Buntinaitė ir styginis ansamblis — Povilas Matiukas (koncertmeisteris), Vanda Matukienė, Juozas Remys, Petras Vacbergas ir Balys Pakštas. Gausiai susirinkę suvažiavimo dalyviai ir jų svečiai maloniai praleido vakarą bendraudami su seniai bematytais draugais ir artimaisiais.

Antroji suvažiavimo diena, liepos 5-toji, buvo skirta Maž. Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio ideologiniam ir organizaciniam reikalam bei pranešimam.

Posėdį pradėjo suvažiavimo rengimo komiteto pirm. teis. K. Kikutis. Išrinkus darbo prezidiumą, buvo pateikta ir priimta dienotvarkė. Priešpietiniam posėdžiui vadovavo Gytis Šernas, o popietiniam — Vilius Pėteraitis. Posėdžiai vyko sklandžiai, nuoširdžioje broliškoje nuotaikoje.

Pirmuoju dienotvarkėje buvo Viliaus Pėteraičio referatas — "Kas mes — mažlietuviai, prūsų lietuviai, vakariniai lietuviai ar dar kas?"

Apie mažlietuvių padėtį Klaipėdos krašte kalbėjo neseniai iš Lietuvos atvykęs teologijos studentas V. Grigužis.

Kun. Fr. Skėrys pranešė apie mažlietuvių veiklą Vak. Vokietijoje. Jis iškėlė ir susirūpinimą keliančią "memmellaenderių" — vokietininkų veiklą, kuri pasireiškia priešišku nusiteikimu lietuviam ir Lietuvai ir ateityje mato ne tik visą Maž. Lietuvą, bet net ir Klaipėdos kraštą Vokietijos apimtyje. Jų veikla yra skatinama ir net remiama kai kurių Vak. Vokietijos municipalijų.

Pranešimai ir referatas sukėlė gyvas diskusijas.

Po pietų, išsamų pranešimą apie Maž. Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio vadovybės veiklos raidą ir atliktus darbus pateikė šio sąjūdžio pirm. prof. Martynas Brakas.

Aktualus buvo ir Anso Lymanto pranešimas apie "Lietuvos Pajūrio" leidimą bei jo redagavimo darbus ir rūpesčius.

Apie MLR sąjūdžio lėšų reikalus ir jų telkimo planus referavo valdybos iždininkas Jonas Vilgalys.

35 metus sąjūdžiui vadovavusiam prof. M. Brakui atsisakius iš pirmininko pareigų, išreiškiant jam padėką už ilgame-

(nukelta į 5 psl.)

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimo Chicagoje dalis dalyvių. I eil. iš k.: suvažiavimo rengimo komiteto pirm. Kristupas Kikutis, Mikas Nagys, p. Dambarienė, Ieva Jankutė, MLR Sąjūdžio pirm. Martynas Brakas, p. Brakienė, "Lietuvos Pajūrio" redaktorius Ansas Lymantas ir Vilius Pėteraitis; stovi senj. kun. Ansas Trakis. Nuotr. Martino Nagio

SOFIJA ČIURLIONIENĖ KYMANTAITĖ

AUŠROS SŪNŪS

DRAMA

3

RUSTEIKIENĖ. Taigi, rašo . . . bepigu jiems rašyti šiltose trobose susėdus. Tegul patys ir neša, kad mandrūs . . . bet — ne . . . jiems reik ant vargšo žmogaus sprando užsisėst, reik jį kaip šunį gainiot, kur kiekvieną valandą gal gyvybės nustoti.

ROŽĖ. Tėvelio niekas neverčia — jis laisva valia.

RUSTEIKIENĖ. Laisva valia! . . kūdiki, kūdiki, ar tu nesupranti . . . jį apsėdo . . . tas aukštas su akim, kaip žiburiai . . . ant jo burtus metė . . . ar nesupranti? . . .

ROŽĖ. Jei tai būtų ne su doru . . . tai . . . Tai . . . aš žinau, mūsų jaunasis kunigėlis prisideda . . . toks pamokslininkas, toks spaviedninkas.

RUSTEIKIENĖ. Nežinau . . . nežinau . . . bet jaučia mano širdis, koks nors blogas galas bus. Kad tik aš tave parėdytą pamatyčiau . . .ar kur į gyvenimą — juk tėvas tur pinigų, iš senų laikų, dar, kad kokius penkius šimtus duotų, man rodos, Norvaiša imtų.

ROŽĖ. Jei eiti, mamaite, tai tik už patinkamo.

RUSTEIKIENĖ. Kaip Dievas suglaus su geru, doru žmogum, tai ir patikimas atsiras, o iš to patikimo pirm laiko — vienas griekas. Kas tik žemės šmotelį turėtų, kad tik būtų ne girtuoklis, ne knygnešys, ir galėtum eiti.

ROŽĖ. *(Atsiduso).*

RUSTEIKIENĖ. Tai ko dūsauji, bene turi jau patinkamą?

ROŽĖ. Ką čia turėsi . . . *(Įeina Albinas Stinkis).*

V SCENA

ALBINAS. Sveika gyva, poniule, sveika, panelaite!

RUSTEIKIENĖ. Sveikas, sveikas. O manęs gali poniule nedėstyt, dėl to, kad aš sodietė moteriškė ir nenoriu, kad mane kas pajuoktų.

ALBINAS. Gink Dieve! Kaip aš galėčiau pajuokti, tik aš miestiškai pripratęs . . . pas mus Rygoj . . .

RUSTEIKIENĖ. O pas mus augusiai moteriškei sako "tetulė", o kur visai sena, sako "motin". . .

ALBINAS. Žinosiu. Dėkoju už pamokymą . . . Tai aš, tetulaite, atnešiau tą dziegorių pataisęs . . . eis dabar visą savo amžių. *(Išvynioja).* Pakabinsiu čia bene? . .

RUSTEIKIENĖ. Taigi čia . . . Sakai, eis . . . ar matai, kaip bemokąs. *(Rožė prieina arčiau).* Kad tai mano vaikas tokį ponišką amatą mokėtų . . .

ALBINAS. Jei tik nori, aš jam galiu parodyt.

RUSTEIKIENĖ. Kad čia ne mano valia . . . *(Žiūrėdama į laikrodį).* Ir muša . . . Ir eina . . . kur geriau su dziegoriu, kaip su gaidžiu . . . Tai sakyk, kiek panorėsi už tą labą darbą.

ALBINAS. Ką aš norėsiu, aš nieko nenorėsiu, aš taip sau — atminimui . . . bene čia koks sunkus darbas . . . pakrapščiau, pasukinau, papuščiau . . .

RUSTEIKIENĖ. Dėkui, dėkui, ką jau gerą širdį rodai. Eisiu aš jau kokio kieto sūrpalaikio paieškoti, kad nesakytum: kaip sodžiaus žmonės — tai ir kiaulės *(Išeina).*

VI SCENA

ALBINAS. Aš taip skubinau taisyti tą dziegorių, kad galėčiau greičiau su tamsta pasimatyt.

ROŽĖ. Juk neseniai buvome vestuvėse kartu?

ALBINAS. Tai . . . kad mūsų kalbos pradėtos, o nepabaigtos . . . Rožele, ar bandei, ką nors su tėvais del manęs pakalbėti?

ROŽĖ. Man taip nedrąsu buvo pradėti . . . Juk nei tėvai — nei niekas čia tamstos nepažįsta . . . tai kaip aš . . .

ALBINAS. Tai dėl to man vargšui ir mylėt ir gyvent uždrausta, kad aš . . . iš svetur atkeliavęs? *(Tyla).*

ROŽĖ. Ar tamsta ilgai Rygos mieste gyvenai?

ALBINAS. Aš ten gimęs, užtat gražiai ir latviškai, ir vokiškai moku, tėvai latviškai kalbėdavos.

ROŽĖ. O iš kur tamsta lietuviškai išmokai?

ALBINAS. Tėvui mirus, motina buvo parvežus ir palikus pas gimines Lietuvoj . . . kelerius metus. O kai motina antrą kartą išėjo už vyro, tai mane pasiėmė. Bet patėvis manęs nekentė — jis buvo ruskis.

ROŽĖ. Ruskis!

ALBINAS. Mušė mane baisiai.

ROŽĖ. Nedoras žmogus!

ALBINAS. Kokia tamsta gera, kad manęs gailies!

ROŽĖ. Man našlaičių visados labai gaila.

ALBINAS. Biednas aš buvau, mušamas . . . nekenčiamas našlaitis . . . Motina — kaip ne motina — gerai, kad amato išmokau — išėjau nuo jų. Nėr kur man prisiglaust, iš nieko gero žodžio neišgirstu . . .

ROŽĖ. Nebijok tamsta: Dievas našlaičius globoja.

ALBINAS. Nėra man tėviškės: vieną dieną čia, kitą kitur — kur vėjas pučia.

ROŽĖ. *(Stojasi, atsigrįžta ir vėl atsisėda).* Nevažiuok tamsta, nevažiuok tamsta, gerų žmonių atrasi . . . priprasi . . .

ALBINAS. Čia su mano amatu nedaug teuždirbsi — aš norėčiau kitą ką pradėt. Čia, Prūsų pasieny, tai žmonės daug kantrabandomis užsidirba. Juk tamstos tėvelis ir eina į Prūsus.

ROŽĖ. Uždarbiaut išeina ir tėvas ir brolis . . . mes savo žemės mažai teturime, o antroj pusėj yra giminių . . . pas juos dirba . . .

ALBINAS. O paskui pilni sugrįžta? . .

ROŽĖ. Aš nežinau.

ALBINAS. Tamsta daug žinai . . . Tik, žinoma, man nesakysi. Kas aš? Svetimas . . .nežinomas—kur norėčiau prisiglausti, kiekvienas nuo savęs stumia, kaip tą priklydusį šunį.

ROŽĖ. Nesakyk tamsta taip, pasišnekėk su vyriškiais, jie, ką žino — pasakys. Mano broliukas labai geras, ir tėvelis geras, tik jis toks status ir daugiau tyli.

ALBINAS. Visi tamstos tėvelį labai giria, ir brolis, sako, išmintingas esąs, gaila — mokslo nėjęs.

ROŽĖ. Brolis gražiai lietuviškai skaito ir rašo.

ALBINAS. Prūsuose galima gauti lietuviškų knygų.

ROŽĖ. *(Vėl į langą žiūri).* Valdžia labai baudžia — negalima čia neštis.

ALBINAS. Kalbies tamsta su manim, lyg su žandaru, lyg su nepriėteliu.

ROŽĖ. Aš nemanau, kad tamsta neprietelis, tik man nejauku, kad tamsta mane klausinėji . . .

ALBINAS. Rožele, sakai — gailies manęs— o kalbėti nenori. — O aš noriu būti kuo arčiausiai prie tamstos — aš noriu, kad manęs nevarytumėt iš savo namų, aš noriu čia tėvą motiną rasti, dėl to, kad aš tamstą myliu — aš naktį atsibundu ir akyse man stovi, tokios mergelės aš, kaip gyvas, nesu matęs.

ROŽĖ. *(Stojas).* Aš tokių kalbų visai nebuvau girdėjus . . . aš bijau . . . gal tamsta mane išjuoki . . . iš didelio miesto kilęs . . .

(Bus daugiau)

PAMINKLAS, KURIO NIEKAS NESUNAIKINS

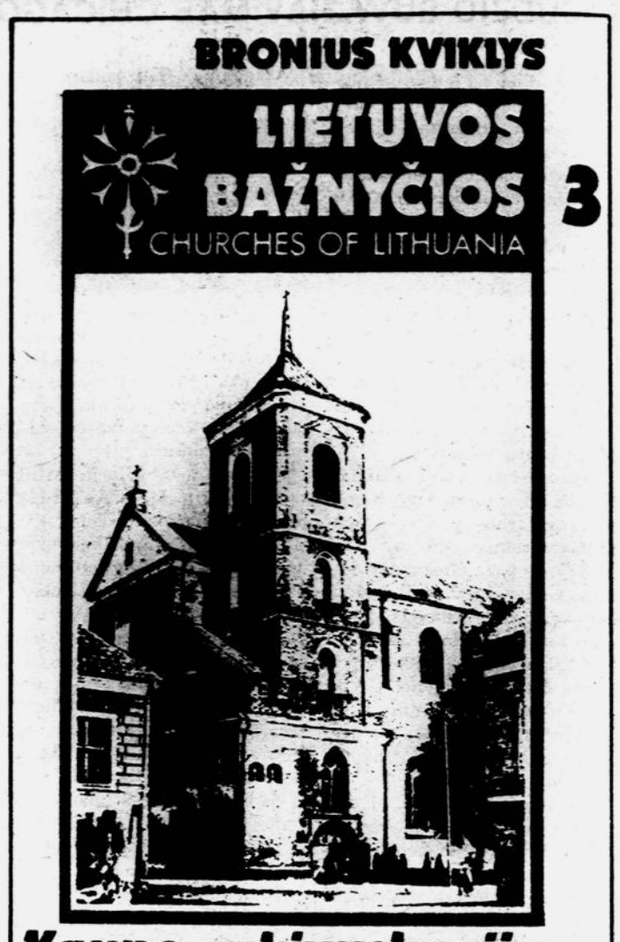

Bronius Kviklys, "Lietuvos bažnyčios", III tomas. Kauno arkivyskupija. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla, įsteigta kun. A. Kezio, SJ. Spausdinta 1983 "Aušros" metais M. Morkūno spaustuvėj Chicagoj. Tiražas 1,500 egz.

Jei stebina mus prieš šimtą metų pasireiškę "Aušros" leidėjai, redaktoriai ir platintojai, tai beveik lygiai stebina ir dabar kelių ar keliolikos žmonių drąsa, ryžtas ir didžiai sunkus darbas, atveriant dabarties skaitytojam mūsų tautos dvasinę didybę ir drauge sužymint ateičiai gražius, prasmingus ir šventus dalykus, kuriem yra pavojaus išnykti, tautos pavergėjui visa, kas lietuviška, užgniaužus. Prieš šimtą metų su "Aušra" lietuviai kovojo ir visa sąmone nėrėsi iš carinio jungo; dabar visais būdais, visu religiniu-tautiniu veržlumu, o ypač per spaudą, tauta rodo savo gyvastingumą, laisvės troškimą ir kultūrinius resursus, — o tai jau teisė ir vidinė jėga į laisvą ir nuo nieko nepriklausomą valstybę.

"Aušros" metais parama, ypač materialinė, plaukė iš lietuvių amerikiečių; dabar išeiviai taip pat padedam kultūrai tuo būdu, kuris neįmanomas pavergtiem lietuviam. O daugiausiai galim padėti savo uždirbtu ir sutaupytu doleriu. Ne visi gali rašyti ir leisti knygas; bet visi gali jas pirkti (jei ir neturėtų laiko ar noro visų perskaityti). Tik perkama ir vartoma knyga yra gyva; tiktai knygą branginant ir ją nuperkant kitiem dovanų, parodoma meilė mūsų spaudai, kultūrai ir drauge mūsų (ne savo noru ir ne per mūsų kaltę) paliktai tėvynei.

Štai vėl pasirodė nauja, didžiai vertinga ir brangi knyga, su daugeliu nuotraukų, gražiai išleista: "Lietuvos bažnyčios", III tomas. Toj knygoj rasim aprašytas ir aiškiais paveikslais parodytas visas Kauno arkivyskupijos bažnyčias ir koplytėles nuo seniausių laikų iki dabar. Jei bažnyčia buvo per karus ir komunistam "religinius prietarus" naikinant sudeginta, nugriauta ar uždaryta, tai Bronius Kviklys, šios knygos aptorius, pasirūpino ir tą "mirusią" bažnytėlę aprašyti, kad ji pasiliktų mūsų atminty ir kad apie ją žinotų ateities kultūros istorikai.

Šioj knygoj aprašyta apie 200 šventovių, taip pat daugelis kitokių religinių objektų: kapinės, varpinės, Kryžių kalnas ir kalneliai, paminklai, stebuklingi šaltiniai ar paveikslai, meniški bažnytiniai indai ir drabužiai. Kas domisi architektūra, o ypač bažnytine, šioj knygoj ras inž. dr. Jurgio Gimbuto puikius ir tikslius aprašymus kiekvienos Lietuvos bažnyčios ar net bažnytėlės ir įdomesnės koplyčios, statybos stilių, išorės ir vidaus architektūros meninę vertę.

Autoriui Br. Kvikliui talkino apie šimtas asmenų: vieni — rinkdami (okup. Lietuvoj ir čia) apie bažnyčias istorinę medžiagą ir pateikdami jų nuotraukas; kiti — padėdami knygą suredaguoti ir ją meniškai dailiai išleisti. Skaitytojai irgi galim padėti, pirkdami ir platindami knygą, gal net paaukodami kiek galim — kitų šios knygos tomų pasirodymui. Tai būtų spriktas mūsų priešam į nosį: komunistai apleidžia ar naikina bažnyčias, o mes jas branginam ir įamžinam knygose.

Autoriui Br. Kvikliui šią knygą suredaguoti padėjo šie redakcijos nariai: kun. Viktoras Dabušis, Juozas Mažeika, tėv. Anicetas Tamošaitis, SJ, ir kun. dr. Juozas Vaišnora, MIC.

Redakcijos artimi patarėjai ir talkininkai: vysk. Vincentas Brizgys, tėv. Algimantas Kezys, SJ, Nijolė Gražulienė ir Vincas Lukas.

Meniškai knygą apdailino Petras Aleksa; kai kurių vietovių žemėlapius parūpino Albinas Karnius. Gražiai atspausta M. Morkūno spaustuvėj; tekstą pagirtinai gerai surinko (nedaug korektūros klaidų) Aleksandras Pakalniškis Jr.

Knygos turinio neįmanoma atpasakoti, reikia pačiam knygą ne tik pavartyti (nuotraukos visos gražios ir įdomios!), bet ir perskaityti. Čia tik paminėsiu tuos dalykus, kurie, man skaitant, krito į širdį ir atmintį.

Visoj knygoj minimos vietos ir žmonės, kuriuos pasiekė žudanti ir žeidžianti "raudonoji ranka". Daug kankinių! Daug bažnyčių sunaikinta arba apgriauta. Kankinių vardai, vietos, laikas ir aplinkybės. Suminėti ne vien dvasiškiai, o ir daugelis parapiečių.

Petrašiūnų kapines aprašant (164-166 p.), paminėti žymūs mūsų tautos žmonės, kankiniai ir šiaip mirusieji. Aprašytas naujųjų kapinių (senąsias panaikinus) vaizdas. Minimos Vėlinių šventės ir demonstracijos prieš okupantus. Tokių aprašymų yra ir apie kitas vietoves.

Knygoj daug žinių iš giliausios senovės, daug ir legendų. Įdomu, kad daugely parapijų 16 a. yra vykę stiprių kovų katalikų su reformatais, ypač dėl bažnyčios ir parapijos žemės, net fizinių kruvinų muštynių. Nugalėdavo tai vieni, tai antri. Aprašant Kelmės parapiją, pažymima, kad, reformatam įsigalint, net pats klebonas B. Kotarskis galų gale perėjęs pas reformatus. Buvusi tada nuomonė: "Kieno valdžia, to ir religija".

Knygoje gana objektyviai iškeliami ir aprašomi tie katalikų-reformatų konfliktai; užtat ir "Dr. Devenio Fondas" galėtų šią knygą paremti!

Ne tik rusai ir kryžiuočiai niokojo Lietuvą, bet ir švedų užpuolimai būdavę labai žiaurūs. Pavyzdžiui, Radviliškis buvęs nusiaubtas švedų; o vėliau (1708-10) maro metais išmirę visi gyventojai. Ir tik 19 a. Radviliškis vėl ėmęs augti, o ypač išplitęs pravedus ten geležinkelio liniją. Daugely Lietuvos vietų yra įvykę žiaurių susirėmimų su įsiveržusiais švedais.

Suminėta knygoj eilė liaudies menininkų; net ir tokių, kurių niekur niekas nemini. Pavyzdžiui, labai įspūdingas Juozas Gedminis (1830-1913), baudžiauninkas, beraštis, o nuostabus akmens paminklų kūrėjas. Nirtaičių akmeninės kapinės, kur pats menininkas palaidotas, esą — unikalus liaudies meno kūrinys. Net Šiaulių ir Vilniaus muziejai turį po keletą Juozo Gedminio akmens skulptūrų. Daugely vietų paminėti kryžių kūrėjas V. Svirskis ir kiti žymesni "dievdirbiai". Paminėti ir kitų sričių menininkai: geri chorai, balsingi giedotojai ir kiti. Aprašant, pavyzdžiui, Žemaitkiemio parapijos kovas su rusais, minimas ištisas "liaudies epas", žmonių sukurta ilga daina, kurią viena moteris kartą atmintinai išdainavusi kun. St. Ylai; buvę ir užrašyta, bet per karo neramumus dingę.

Knygoj rasim ir apie Kryžių kalną Jurgaičiuose (prie Šiaulių), kur pirmasis kryžius, esą, buvęs pastatytas vieno tėvo, su intencija, kad pasveiktų sunkiai serganti jo duktė. Mergaitė pasveikusi. Panašiomis intencijomis žmonės ėmė statyti daugiau kryžių. Okupacijų metais kryžiai statomi kaip protestas prieš religinę priespaudą. Tame kalne pirmas klevas, vėliau užaugęs dideliu, buvo pasodintas nepriklausomybės metais. Rusai tą klevą nukirto. Okupantų valdžia nuolat kapoja ir griauna Jurgaičių kalno kryžius, bet nauji nuolat "išdygsta"...

Aprašoma ir parodoma nuotraukomis, kaip aštuonerius metus Sibire iškalėjęs kun. Algirdas Mocius 1979 liepos mėnesį nešė ant pečių sunkų naują kryžių į Kryžių kalną (Meškuičių parapijoj, nes Kryžių kalnas yra 6 km nuo Meškuičių). Tikinčiųjų minia susijaudinusi ir susikaupusi sekė jį; sekė ir komunistų šnipai ...

Knygoj rasim nepriklausomybės laikų religinio bei kultūrinio entuziazmo; okupacijų metais — drąsaus pasiaukojimo.

Pavyzdžiui, Kulvos parapijoj (Jonavos valsč.) pradžios mokyklos mokytojas Stasys Tijūnaitis (žinomos mokslininkės Birutės Saldukienės tėvas) 1923 įkurdino ir redagavo vaikam laikraštėlį "Žvaigždutę" (prieš 50 metų!). Žinant sunkų mokytojo darbą, tai buvo St. Tijūnaičio neapsakomas entuziazmas ir pasiaukojimas. "Žvaigždutė" yra padariusi tūkstančiam jaunuolių geros įtakos, išvedusi į rašto, kūrybos kelius.

Kitas pavyzdys — visos parapijos entuziazmo. Tai Kurklių parapija, netoli Anykščių, kur (Luciūnų kaime) buvo gimęs didis kultūrininkas kun. Stasys Yla. Šioj nedidelėj, bet veiklioj parapijoj, St. Ylai tebesant klieriku, 1930 įvyko katalikiškųjų organizacijų kongresas. Su 7,000 dalyvių! Kai keli šimtai pripildo bažnytėlę ... Tai nemažo entuziazmo ir daugelio darbščių žmonių, kultūrinio bei religinio kilimo pavyzdys.

Tokie vos keli iš daugybės knygoj istorinių, kultūrinių, religinių, meninių įvykių ir apraiškų aprašymų.

Knyga "Lietuvos bažnyčios" atidengia mum jau žinomą paslaptį: Lietuva — tikrai Marijos žemė. Ne vien Šiluvoj buvo pasirodžiusi Marija (17 a. pradžioj), ne vien Girkalny (1943), bet ir eilėj kitų vietų, žmonių pasakojimais, Marija su Kūdikiu buvusi apsireiškusi žmonėm, pasirodžiusi sapne, išgydžiusi, išgelbėjusi, paguodusi ... Daugely vietų žmonės buvo įsitikinę Marijos paveikslo stebuklingumu; daugely vietų yra koplytėlių, šaltinių, bažnyčiose Marijos altorių, statulų ar paveikslų (kurie, bažnyčiai per nelaimes virstant pelenais, nesudegdavo ...), kur žmonės meldžiasi prie Marijos, prašydami jos užtarimo nelaimėse ir varguose.

Visa tai padaro knygą įdomią skaityti: lengvu, gražiu stiliumi aprašyta daugelis istorinių įvykių, įvairių žinių ir žinelių; daug mum brangių vietų parodyta nuotraukose. Skaitai, žiūri ir, tarytum, aplankai tėviškę ... Be to, ši knyga yra tikras mūsų vių šventovių paminklas, kurio niekas nesunaikins. Užtat ir labai verta knygą įsigyti ar kitiems dovanoti.

Alė Rūta

-o-

"Lietuvos bažnyčios" knygų serija gaunama leidykloj, pas platintojus ir Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. I tomas — Telšių vyskupija, 23 dol., II tomas — Vilkaviškio vyskupija, 23 dol., III tomas — Kauno arkivyskupija, 20 dol. Persiuntimui pridedama po 1 dol. už kiekvieną tomą.

LATVIŲ IR LIETUVIŲ OPEROS

Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos — 3

BANUTA

Birželio pabaigoje ir liepos pradžioje įvykusios Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos parodė, kad mūsų dar daug, kad mes dar pajėgūs ir galime tuo pačiu laiku sudaryti publiką daugeliui renginių. Po visų iškilmių lietuviškoje spaudoje pasirodė abejonių, ar kitų tautybių išeiviai pajėgtų surengti ką nors panašaus.

New Yorke palaikau artimus ryšius su latvių ir estų laikraščių redaktoriais, tad iš jų sužinojau apie latvių ir estų veiklą išeivijoje. Nors latvių ir estų išeivijoje yra mažiau negu lietuvių, tačiau ir jie sugeba suruošti panašių renginių gausas, ir net dažniau negu lietuviai.

Štai beveik tuo pačiu metu, kai II PLD vyko Chicagoje, latviai turėjo savo festivalį, užtrukusį visą savaitę, Milwaukee, Wisc. Čia vyko latvių tautinių šokių šventė, dainų šventė, organizacijų suvažiavimai, parodos, koncertai.

Latvių festivaliui netrūko ir operos. Latviai atliko latvių kompozitoriaus Alfreds Kalninš operą "Banuta". Bičiulių buvau nuvežtas į Milwaukee statomą latvių operą. Pastatymas vyko modernioje koncertinėje salėje: Performing Arts Center, Uihlen Hall. Koncertinės formos pastatyme dainavo solistai ir jungtinis New Yorko latvių choras (100 su viršum asmenų). Grojo oficialus Milwaukee simfoninis orkestras. Dirigavo Andrejs Jansons.

Pagrindines solo partijas atliko lietuvių draugė, Metropolitan operos solistė, Maralin Niska (ji dainavo ir šio pavasario Draugo koncerte Chicagoje) ir solistas Algis Grigas, atlikdamas net tris vaidmenis.

Operos pastatymas buvo puikus visais atžvilgiais. Salė pasižymėjo ne tik puikia akustika, bet ir profesionaliu apšvietimu bei kitais koncertinės salės privalumais.

I Lituani operos pastatyme. Prieky solistai Rimas Strimaitis — Kernius, Jonas Vaznelis — Viltenis.

I LITUANI

Rytojaus dieną — liepos 1, penktadienį (ne šeštadienį, kaip operos oficialios programos 11 puslapy klaidingai pažymėta), rinkomės Chicagoje į Lietuvių operos pastatymą. Operos autorius ne lietuvis (italas Amilcare Ponchielli), bet nors vardas mini, kad čia bus dainuojama apie lietuvius. O poeto ir dramaturgo Stasio Santvaro dėka galėjom nugirsti iš lietuviško vertimo lietuviškų žodžių.

I Lituani operos pastatyme Chicagoj. Nuotr. V. Bacevičiaus

Iš anksto spaudoje buvo iki įkyrumo reklamuojama, kad salė (The Auditorium Theatre), kurioje bus statoma "I Lituani" opera, turi tobuliausią akustiką. Operos pastatyme, žinoma, akustika svarbu ...

Iš gatvės pastatas atrodo pakenčiamai, bet, įėjus į vidų, pirmas įspūdis buvo baisus. Patekom į aptemdytą priešsalį — koridorių, labiau panašų į katakombų urvus. Šiaip taip prisikasėm iki salės. Ar čia salė, skirta operos pastatymui? Tai buvo labiau panašu į nušiurusią daržinę, kurios palubėje spinksėjo mažytės elektros lemputės, labai panašios į išalkusių vilkų akis. Apie programos ar libreto skaitymą nė negalvok. Gerai dar, jei pajėgei atrasti savo vietą ...

Kai ta pati Lietuvių opera anksčiau statė "Gražiną", tai sugebėjo pasirinkti salę, kuri buvo visai panaši į operos salę. Ir tada niekas nedejavo, kad reikia surinkti 100,000 dol. išlaidom padengti.

Anksčiau neteko girdėti "I Lituani" operos pastatymo scenoje. Tad prieš išvykdamas į Chicagą, keletą kartų ištisai išklausiau šios operos, profesionalų įgrotos į plokšteles 1979 m. Torine, Italijoje, diriguojant Gianandrea Gavazzeni. Tai buvo kaip įvadas į Chicagos pastatymą.

Operos prologe veiksmas vyksta Lietuvoje, o visuose trijuose veiksmuose — Marienburge. Veikėjai — Lietuvos kunigaikštis, jo sesuo, jos vyras, vokiečių ir lietuvių kariai, vaidilos, dainiai, abatai, minia.

Solo partijas nepaprastai patraukliai atliko Jonas Vaznelis. Dana Stankaitytė, Algirdas Brazis ir Margarita Momkienė. Dar solo dainavo Rimas Strimaitis, Bernardas Prapuolenis, Edward Ozaki.

Labai malonų įspūdį paliko choro dainavimas. Užsimerkęs, kad nematytum bjaurių salės sienų, galėjai įsivaizduoti, kad New Yorke klausaisi Metropolitan operos choro. Tik trumpą iliuziją greit išblaškydavo nuo scenos atklyde lietuviški

(nukelta į 5 psl.)

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

Po 20 dol. — J. Rutenis, Chesterfield, MO, dr. A. Laucis, Mt. Olive, Ill.

Po 15 dol. — I. Kazlauskas, Great Neck, N.Y., J. Kundrotas, Bayside, N.Y.

Po 10 dol. — A. Staknis, Elizabeth, N.J., B. Žiogas, Orefield, Pa., A. Kepalaitė, New York, N.Y., J. Zigmantas, Albany, N.Y., R. Česonis, Ramsey, N.J., J. Gimbutas, Arlington, Mass., A. Kupčinskas, Walpole, Mass.

8 dol. — J. Kisielius, New Haven, Conn.

Po 7 dol. — P. Bivainis, Brooklyn, N.Y., dr. J. Masilionis, Dayton, Ohio.

Po 5 dol. — K. Kubaitis, Pahway, N.J., J. Vilčinskas, London, England, P. Normantas, Elizabeth, N.J., A. Juškys, Elizabeth, N.J., A. Dzikas, W. Hartford, Conn., V. Silėnas, Erie, Pa., kun. J. Bacevice, Cleveland, Ohio, J. Duncia, Wilmington, DE, T. Vainauskas, Hamilton, Ont., O. Barisas, Shrewsbury, Mass., T. Barz, Woodhaven, N.Y., E. Damijonaitis, Riviera Beach, Fla., T. Aleksonis, Brantree, Mass., J. Iškauskas, Paterson, N.J., B. Gailiūnas, So. Boston, Mass., P. Kligys, Ozone Park, N.Y., Ch. Navickas, Piscataway, N.J., P. Nasvytis, Avon, Conn., J. Marcis, So. Amboy, Amboy, N.J., I. Kuslikis, Grand Rapids, Mich.

4 dol. — T. Grusauskas, New Britain, Conn.

Po 3 dol. — A. Beard, New Palts, N.Y., N. Bayoras, Pittston, Pa.

Po 2 dol. — M. Grabnickas, Lake Wales, Fla., M. Kvedaras. Iselin, N.J., D. Andruška, Roselle Park, N.J., J. Meškauskas, Brooklyn, N.Y., A. Laframboise, Marietta, GA., J. Paškevičius, Bethel Park, Pa., J. Glaser, Woodcliff Lake, N.J.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Lietuviška knyga laukia, kad kas ją skaitytų!

PADĖKA

Liepos 24 diena bus labai atmintina. Šios dienos lietus ne tik atgaivino gamtą, bet ypatingai sustiprino mūsų viltį ir pasitikėjimą Jūsų gerumu — ar lietus ar giedra mes esame viena Kristuje ir sujungtomis jėgomis, kaip Mistinio Jo Kūno nariai dirbame ir dirbsime.

Todėl gili mūsų padėka visiem atvykusiem į Lietuvių susiartinimo šventę mūsų sodyboje. Nuostabu ir džiugu, kad ūkanotas rytas ir vėliau lietus nesulaikė Jūsų, bet atvykote, dalyvavote ir bendravote kartu. Nuostabų ryžtą parodė mūsų talkininkai, kurie nepaisydami lietaus, dirbo kur kas buvo pasižadėję.

Negalima pamiršti mūsų Neringos mergaičių stovyklautojų, kurios lietui lyjant atviram lauke — pievoje atliko programą. Taip paminėta 40 metų sukaktis nuo pirmosios mergaičių stovyklos Putname. Kas gali sulaikyti, kai jaunystė žygiuoja su daina ir viltimi.

Visi esate mūsų maldose. Galybė — vienybėje.

Nuoširdžiai dėkingos Kristuje
Nek. Pradėtosios Marijos Seserys
Sesuo M. Aloyza, provincijolė

NAUJAUSI LEIDINIAI

J. Puzino, Rinktiniai raštai. I ir II tomas. Įrišti į kietus viršelius. Už abu tomus 35 dol.

B. Kviklio, Kauno arkivyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

P. Razmino redaguota, Kražiai. Monografija. 12 dol.

A. Gailiušio, Visaip atsitinka. Novelės. 6 dol.

V. Kavaliūno, Dalia. Romanas. 7 dol.

B. Ramanausko, Aš savo dalį atlikau. Religiniai skaitiniai. 12 dol.

S. Ylos, Ateitininkų vadovas. II laida. 8 dol.

II Pasaulio Lietuvių Dienos. 5 dol.

A.P. Bagdono, Žodžiai į tolį. Poezija. 5 dol.

R. Raid, Wenn die Sowjets kommen. Vokiečių kalba apie sovietų žiaurumus okupacijos metu Pabaltijo kraštuose. 12 dol.

Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei muzikos plokštelės gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Dainuok ir šok — J. Nakutavičiaus su Dana Summers-Striugaite, palydint orkestrui "Lietuva", įdainuota: Ateisiu, mergužėlę, ateisiu, Sapnų pilis, Krinta lapai, Myliu, Fernando karčiama, Kur gimtinė mylima, Pirmosios gėlės, Ispaniškos akys, O kam gi tu pabeldei, Gera būti žmogum. Kaina 12 dol.

Taip pat gaunamos ir šios naujausios plokštelės: **Kalėdos** — Aušros Vartų Montrealio choro įgiedotos kalėdinės giesmės. Kaina 10 dol. **Nauja diena** — antroji dvynukų Šalčių plokštelė iš Vokietijos. Kaina 10 dol. **Tarp tostų ir dainų** — estradinę muziką atlieka R. Kasputis su gitarų, trumpetės ir akordeono palyda. Kaina 9 dol. **Lauksiu tavęs ateinant** — Montrealio vyrų okteto dainos. Kaina 10 dol. **Motulės dainos**—lietuvių liaudies dainos. Dainuoja Bostono lietuvių etnografinis ansamblis "Sodauto". Kaina 6 dol. **Kur gintarais.** — Montrealio jaunimo ansamblis atlieka 16 kūrinių. Kaina 10 dol. **Dainos, muzika ir gėlės** įvairių kompozitorių ir artistų atlikti 12 kūrinių. Kaina 9 dol. **Leonas Baltrus** — arijos ir dainos. Kaina 8 dol. **Aras...toli nuo tėvynės** — Toronto vyrų choro dainos. Kaina 10 dol. **Nerija** — Clevelando studenčių vieneto dainos. Kaina 8 dol. **Pavasaris** — dainuoja dvynukai Šalčiai Vokietijoj. Kaina 10 dol. **Užaugau Lietuvoj** — lietuviškų dainų rinkinys. Kaina 8 dol.

Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos plokštelės, naujos lietuviškos knygos ir lietuviški suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj. 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

SUVENYRAI

Automobiliam lipinukai (decal), Lietuvos Vytis su trispalve ir stilizuotas Vytis, lipinama iš vidaus. Lietuvos Vytis su trispalve ir Amerikos-Lietuvos vėliavomis bei Vyčiu, lipinama išorėj. Kaina po 1 dol.

Lipinukai išorėj LABAS, SVEIKAS ir kiti po 1.50 dol. Lietuva su Vyčiu, L.T. 2 dol.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle (base) — 2 dol.

Šie ir panašūs suvenyrai, lietuviškos knygos ir plokštelės gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

KNYGOS LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOM IŠMOKTI

Introduction to Modern Lithuanian — 10 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu — 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas — 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas — 8 dol.

Lietuvių kalbos žodynas vaikam. Paveiksluotas — 6 dol.

Pridedama persiuntimui po 1 dol. už kiekvieną knygą.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos muzikos plokštelės, o taip pat ir įvairūs lietuviški suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BALTINUKAI — T SHIRTS, trijų spalvų, su Lietuvos trispalve ir Vytimi bei įrašu "Lithuanian and proud of it" : vaikam (boy's size) S (6-8), M (10-12), L (14-16), suaugusiems (man's size) S (34-36), M (38-40), L (42-44), XL (46-48). Kaina su persiuntimu tik 6 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

MŪSŲ MAŽIESIEM

A. Gustaičio, Algis Trakys ir Tarsiukas Šleivys. Apsakymėliai su iliustracijomis. 2 dol.

Grybs, grybs. Dainorėlis su daigom. 3 dol.

B. Š. Nalienės, Kalnų gėlytė. Iliustruota. 2 dol.

B. Vaivorytės, Gyvūnų sodyba. Iliustruota. 3 dol.

R. Scarry, Mano žodynas. Iliustruotas su lietuviškais ir angliškais užrašais. 6 dol.

M. D. Tamulionytės, Lietuviais norime ir būt. Vadovėlis su iliustracijom mokytis lietuvių kalbai. Su kalbos pratimų priedu. 24 dol.

Persiuntimui pridedama 1 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos, suvenyrai, lietuviškos muzikos plokštelės gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJA KNYGA

Antano Gailiušio — VISAIP ATSITINKA, novelės, išspausdintos pranciškonų spaustuvėje Brooklyne. Knyga turi 272 puslapius, joje įdėta 9 novelės. Viršelį piešė dail. Romas Viesulas. Kaina 6 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

Meilė

— Na, kaip klostosi jūsų vedybinis gyvenimas? — klausia kaimynas savo bičiulį jaunavedį.

— Stebuklingai! Jau tris kartus iš meilės atidėjom skyrybų bylą.

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

VASAROS PASISKAITYMAI

A. Kairys, Kelionė į Vilnių. Premijuotas romanas. 10.00 dol.

J. Burkus, Gaila minios. Religiniai mąstymai. 8.00 dol.

B. Raila, Raibos agavos. Prisiminimai. Kietais viršeliais. 12.00 dol.

G. Galva, Ernestas Galvanauskas, politinė biografija. Kietais viršeliais. 18.00 dol.

G. Tautvytis, Gyvenimas okupuotoj Lietuvoj. 10.00 dol.

B. Ramanauskas, OFM, Aš savo dalį atlikau . . . Religinių straipsnių rinkinys. 12 dol.

A. Gailiušis, Visaip atsitinka. Novelės. 6 dol.

V. Kavaliūnas, Dalia. Romanas, kietais viršeliais, 7 dol.

Pr. Razminas, Kražiai. Didesnio formato, įrišta. 12 dol.

A. Budreckis, DLK Algirdas. Istorinis veikalas, įrištas. 16 dol.

A. Rukša, Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. III tomas, įrištas. 19 dol.

M. Karaša, Gyvenimo sūkuriuose. Įrišta. 12 dol.

E. Juciūtė, Pėdos mirties zonoje. Pergyvenimai Sibire. 10 dol.

Br. Kviklys, Telšių vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 20 dol.

Br. Kviklys, Vilkaviškio vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

J. Brazaitis, Raštai. I, II ir III tomai. Įrišta. Po 15 dol.

L. Kerulis, Išvežtųjų lietuvių sąrašas. Didelio formato. 20 dol.

J. Prunskis, Lietuviai Sibire. Didelio formato albumas. 23 dol.

A. Kezys, Chicago. Fotografijų albumas. 20 dol.

Palikę tėviškės namus. Kapinių paminklai. 20 dol.

Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj. 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

IŠPARDAVIMAS

Trys knygos su persiuntimu už 2 dol. Tai P. Narvydo pasakojimai iš Lietuvos laisvės kovų, J. Jaškausko apysaka iš Lietuvos nepriklausomo gyvenimo pradžios, A. Žemaičio "Lietuvos vaizdeliai" arba to paties autoriaus "Nutolusios dienos". Gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Keliautojų dėmesiui

Juozas Kaributas yra parašęs įdomią knygą "Kelionė aplink pasaulį". 423 puslapių knygoj sukaupta daug kelionių įspūdžių. Knyga iliustruota nuotraukomis iš aplankytų vietovių. Knyga su persiuntimu tik 3 dol. Gaunama Darbininko administracijoj.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

daugiau kaip 50 metų Globe Parcel Service, Inc. tarnauja visuomenei siunčiant

MUITU APMOKĖTUS SIUNTINIUS

Į Lietuvą ir SSSR. Šia proga dėkojame mūsų ištikimiem klijentam ir linkime laimingų atostogų. Visiem užtikriname puikų patarnavimą.

Primename mūsų klijentam, kad visi siuntiniai, siunčiami per GLOBE PARCEL SERVICE, INC., yra V/O Vneshposyltorg įstaitos autorizuoti ir apdrausti.

Mes turime dešimtis tūkstančių patenkintų klijentų ir kviečiame visus pasinaudoti mūsų patarnavimais arba per pagrindinę įstaigą, arba per kurį nors žemiau nurodytą skyrių:

CENTRINĖ ĮSTAIGA:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Telefonas: (215) 925-3455

BALTIMORE, MD. 21224, 3206 Eastern Ave.	(301) 342-2374
CHICAGO, ILL. 60618, 2877 N. Milwaukee	(312) 235-0040
CLEVELAND, OHIO 44109, 3491 West 25th Street	(216) 741-0082
DETROIT, MICH. 48310, 6720 Michigan Ave.	(313) 894-5350
HAMTRAMCK, MICH. 48212, 11415 Joe Campau	(313) 365-5350
LOS ANGELES, CA. 90026, 2841 Sunset Blvd.	(213) 413-0177
MINNEAPOLIS, MINN. 55418, 2422 Central Ave. N.E.	(612) 788-2545
NEW BRITAIN, CONN. 06052, 97 Shuttle Meadow Ave.	(203) 224-0029
NEW YORK, N.Y. 10003, 101 First Avenue	(212) 982-7164
NEW YORK, N.Y. 10003, 75 East 7th Street	(212) 674-3030
PARMA, OHIO 44134, 5432 State Road	(216) 749-3033
PHILADELPHIA, PA. 19116, 18182 Bustleton Ave.	(215) 969-1150
PHILADELPHIA, PA. 19123, 1013 N. Marshall St.	(215) 925-8878
ROCHESTER, N.Y. 14621, 681-683 Hudson Ave.	(716) 544-2151
SAN FRANCISCO, CA. 94122, 1234 Ninth Avenue	(415) 564-7161
SEATTLE, WASH. 98125, 11551 6th Place N.E.	(206) 363-5556
SOUTH RIVER, N.J. 08882, 168 Whitehead Ave.	(201) 257-2113
SYRACUSE, N.Y. 13204, 212 S. Wilbur Ave.	(315) 474-6058
TRENTON, N.J. 08611, 703 S. Broad Street	(609) 393-9455
WHEATRIDGE, CO. 80033, 4330 Quay Street	(303) 422-4330
WORCHESTER, MASS. 01601, 82 Harrison Ave.	(617) 798-3347

NAUJAUSIA PLOKŠTELĖ

"Vytis". Prieš 10 metų Chicagoj sukurtas orkestras Vytis išleido plokštelę. Orkestro vadovas ir dainininkas Liutas Dargis. Dar dainuoja Irena Mažeikaitė. Turiny: Kauno valsas, Guantanamera, Dar šiandien, Tau tiktai tau, Vyrai užkim, Svajonių sala, Tave aš parnačiau, O Zuzana, Paskutinis sekmadienis, Saulė. Kaina 12 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol. Ši plokštelė, o taip pat ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės, knygos ir suvenyrai gaunami Darbininko spaudos kioske: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

AMBER HARVEST
Fresh fruits and vegetables
PARDUOTUVĖ

Galima gauti skanios, rupios, lietuviškos sveikatos juonos iš Bruno's kepyklos Chicagoj.
Užsakomi vaisių krepšiai visom progom.
Iki malonaus pasimatymo!

110-21 Jamaica Ave.
(kampas 111 St.)
847-9225

Atidara nuo 8 iki 7 val.
nuo pirmadienio
iki šeštadienio

KAILIŲ PASIRINKIMAS!

Custom made fur and sheepskin coats and other leather goods. The lowest prices in neighborhood. Use our lay-away plan.

ALEX SHEEPSKIN AND FUR CO.
79-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421
TEL. 212 296-1162

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka 9%
Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka 10%
Už didelius ir mažus certifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.
"KASA priima švenčių ar atostogų plano taupymo indėlius ir už juos taip pat moka 9% palūkanų".
— KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL. —
KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.
KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Telefonas: (212) 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

A.A. ANTANUI IVAŠKAI MIRUS

A. a. Antano Ivaškos atminimui Kultūros Židiniui New Yorke artimieji ir draugai suaukojo 245 dol. Aukojo: Rimas ir Elona Vaišniai, Danutė Jakienė, Aldis ir Vida Penikai, Gerimantas Penikas, Liuda Gudelienė, Rimas ir Nijolė Žukauskai, Saulius ir Gražina Janušai, Antanas ir Danutė Bobeliai, Jadzė Grigienė, Eleonora Gantautienė.

A. a. Antano Ivaškos atminimui Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolynui Putnam, Conn., suaukota 95 dol. Aukojo: Ignas ir Dangira Budriai, Kristina Šerkšnienė, Jurevičių šeima, Stepas Blynas, Viktoras Vaitkus ir Agnė Lazdauskienė.

A. a. Antano Ivaškos atminimui Maironio lituanistinei mokyklai New Yorke 15 dol. paaukojo G. Žemaitaitis.

A. a. Antano Ivaškos atminimui gėlių atsiuntė šie artimieji ir draugai: I. Banaitienė ir D. Banaitis, S. ir V. Valukai, J. ir G. Gudauskai, R. ir H. Hennings, N. ir J. Ulėnai, G. ir S. Bobeliai, A. ir J. Maldučiai.

A. a. Antano Ivaškos vaikų mokslo fondui aukojo šie artimieji ir draugai: J. ir J. Kariai, V. ir V. Vebeliūnai, A. Vedeckas, G. ir M. Erciai, T. ir A. Gečiai, A. ir B. Petrikai, S. ir M. Liaukai, J. ir E. Janiūnai, A. Pesys ir A. Pesytė, V. ir I. Alksniniai, A. ir D. Dzikai, A. ir V. Jankauskai, A. ir M. Marijošiai, G. ir J. Stankūnai, D. ir V. Vaitkai, D. Grajauskienė, A. Garbauskai, V. ir R. Bariai, A. Bariūtė, R. Barius, A. Lazdauskienė, V. ir E. Vaitkai, V. ir C. Miller, D. Švelnienė, A. ir S. Marcavage, J. Valinčius, G. ir R. Liaukai, A. ir J. Landsbergiai, A. ir K. Pintsch.

MIRĖ JONAS SABAS

Jonas Sabar, kun. Paskalio Sabo tėvas, mirė ir rugpjūčio 8 palaidotas Resurrection kapinėse, Philadelphijoj. Nuliūdime dar liko žmona Elena, duktė Teresė Hentzke, kitas sūnus Pranciškus su šeima, 7 anūkai ir 7 proanūkiai.

Laidotuvių mišias Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, Philadelphijoj, koncelebravo apie 20 kunigų. Pagrindinis celebrantas buvo sūnus kun. Paskalis Sabas. Dalyvavo 15 seselių ir daugybė parapiečių. Prel. Vito Martusevick pasakė pamokslą. Klebonas kun. Juozas Andrulionis sukalbėjo maldas prie karsto bažnyčioje ir kapinėse.

Mišių metu giedojo Šv. Ignacijaus parapijos choras iš Sinking Springs, Pa.

SU J. BRAZAUSKU ATSISVEIKINANT

Miesto bokšto laikrodis, atskaitęs vakaro devynis dūžius, nutilo. Lyg po sunkaus darbo, nusviro ranka tauraus bičiulio... Ilgų tremties metų vėjai palaužė lietuviško ąžuolo kamieną.

Visą Waterburio ir Connecticuto lietuvišką visuomenę sukrėtė liūdna ir slegianti žinia: liepos 24 keleta minučių po devynių Waterburio miesto ligoninėje "Medical Center" amžinajam poilsiui užmerkė akis Jonas Brazauskas.

Jaunystėje pamėgęs gamtą, grožėjosi lietuviškų girių ošimu. Dotnuvos Žemės Ūkio Akademijoje baigęs miškininkystės fakultetą, jaunų dienų energiją atidavė tėviškės miškam. Apsiginklavęs diplomuoto miškininko žiniomis, Jonas žengė į plačiąsias Lietuvos girias, mokė jaunesniuosius už save, skiepydamas meilę ir pagarbą jaunam daigeliui...

Eidamas įvairias atsakingas pareigas miškų departamente įvairiose urėdijose, pastoviai įsikūrė Panemunės inspektoriato vyriausiu miškų inspektoriumi.

Audringi vėjai iš rytų ir vakarų išbloškė Joną su jauna šeima į žiaurų tremties kelią.

Waterburyje prasideda gyvenimas iš naujo. Nors svetimos žemės kelias sunkus ir nelygus, Jonas rankų nenuleido: jis ilgametis Balfo pirmininkas, ramovėnas, lietuviškų klubų narys, Lietuvių Bendruomenės narys, pavyzdingas Šv. Juozapo parapijos narys.

Jonas — menininkas, vaidina įvairiuose Waterburyje statomuose vaidinimuose, kitus režisuoja. Jo sodrus baritonas yra ramstis parapijos chore. Jonas buvo sutinkamas ir matomas visur. Šiandien Jonas išėjo poilsiui.

Tyliai sakant sudiev, Jonai, jo gyvenimo draugei, žmonai, dantų gydytojai Albinai, dukterim Jonei ir giminėm mano gilią užuojauta.

Romas Pakalnis

BOSTONO ŽINIOS

Naujosios Anglijos šaulių išvyka

Trakų Rinktinės šaulių stovykla vyks rugsėjo 3-5 lietuvių pranciškonų vasarvietėj, Kennebunkport, Maine. Jau yra nemaža užsiregistravusių. Atvyks šaulių iš Kanados, Floridos, New Yorko. Rinktinės pirmininko inž. J. Stašaičio rūpesčiu sudaryta plati ir įvairi programa. Bus rimtų paskaitų, šaudymo rungtynės, o šeštadienio vakare susipažinimo balius. Yra didelis maudymosi baseinas su jūros vandeniu. Kviečiami šauliai ir svečiai. — V.B.

Lietuviai Bostono parodoje

Bostone liepos 25-31 buvo surengta meno paroda. Jos tikslas buvo duoti progą dalyvauti nežinomiem dailininkam. Parodą suruošė Sheraton Corp., Quincy Market viršutinėje rotundoje. Parodoje dalyvauti buvo pakviesti ir Ramunė Jauniškytė-Bei Edmundas Leveckis.

Ramunė šiais metais baigė Massachusetts College of Art. Dar būdama mokykloje, atliko eilę profesionalinių darbų. Logo dėl "Art Connections Ltd.", viršelio iliustracija "Industry" žurnalui. Faneuil Hall projektui "The Expanding Canvas" Ramunė sukūrė reklaminį lapą.

Šioje parodoje Ramunė dalyvavo su skulptūros ir kaligrafijos darbais. Darbai pasižymi ypatingu kruopštumu, kuris šių dienų mene retai pastebimas, ypatingai jaunų menininkų tarpe.

Edmundas Leveckis, mėgėjas fotografas, parodoje dalyvavo meninės fotografijos srityje. Anksčiau Edmundas yra dalyvavęs Bostono miesto metinėje parodoje Boston Common. Yra laimėjęs premiją J&B konkurse už nuotrauką "Tyluma". Edmundo nuotraukose matosi puikus detalių išgavimas ir gera kompozicinė forma.

Ramunei ir Edmundui tenka palinkėti kantrybės ir darbo. Tikėkimės, kad neužilgo vėl juos galėsime pamatyti. — V.L.

Iš amerikiečių laikraščių

Liepos 5 laikraštis The Daily Transcript straipsnyje "It's a honey of a hobby" rašo apie Victor Thomas ir jo bites. Įdėta eilė jo fotografijų prie avilių ir su bičių koriais. Rašoma, jog 72 metų Victor Thomas yra lietuviškos kilmės. Jo tėvai atvykę iš Lietuvos. Jį esą galima pavadinti "as a bee master". Straipsnis ilgas ir jame rašoma iš pasikalbėjimo su juo apie bičių gyvenimą, kaip jas laikyti ir pan.

Tame pačiame laikraštyje liepos 6 straipsnyje "Soviets continue to dominate" rašoma apie sovietų laimėjimus plaukime. Ten minimas ir Robertas Žulpa, kuris 200 metrų plaukime laimėjo sidabro medalį, o Iškutė Buzelytė 100 metrų plaukime irgi gavo sidabro medalį. Tik jie niekur neminimi kaip lietuviai.

Liepos 15 laikraštis The Pilot straipsnyje " 'Mean and Nasty' Butkus has another Gentle side". Butkus buvęs žinomas futbolo žaidėjas ir gana grubus. Tačiau jo antroji pusė, kad jis augina gražią šeimą, lankas su visa šeima bažnyčią ir dalyvauja kitoje bažnyčios veikloje. Jis esąs kilęs iš Chicagos.

Liepos 21 The Wall Street Journal rašo apie Allan Buckhantz "The 58 year old Lithuanian-born production executive. Straipsnis ilgas ir rašoma apie jo kovą dėl jo teisių į pelną ir ypač apie filmą "Victor/Victoria".

Liepos 15 The Daily News rašo "Alan Arkin: enter smiling". Tame straipsnyje yra toks sakinys: He defends some of those movies, like "The In-Laws", but acknowledges others were "not so good". Among his recent roles, in fact, he seems most pleased with a TV film "Defection of Simas Kudirka".

Sudarykime testamentus

Petro Viščinio vedama lietuvių radijo valanda Laisvės Varpas kiekvienoje savo programoje kelia ne tik aktualius mūsų visuomeninio bei politinio ar kultūrinio pobūdžio klausimus bei juos nagrinėja, bet taip pat pateikia praktiškų patarimų kaip tvarkytis, kad galėtume susilaukti kuo geriausių rezultatų sau ir savo tautai net ir po mirties.

Liepos 24 d. programos pagrindinė mintis buvo skirta mūsų turto sutvarkymui taip, kad po mirties jis atitektų tiem, kuriem palikėjas buvo numatęs, o ne šio krašto valstybės iždui ar net Sovietų Sąjungai, kuri per specialias savo agentūras medžioja lietuvių palikimus laisvajame pasaulyje.

Kovoje dėl Lietuvos laisvės ir lietuvybės išlaikymo už jos ribų kiekvienas iš mūsų gali likti gyvas net ir po mirties, jei iš anksto pasirūpinsime, kad mūsų turto bent dalis būtų skirta tom lietuviškom institucijom, kurios dirba Lietuvos išlaisvinimui ir lietuvybės išlaikymui, pareiškė Petras Viščinis.

Tautos Fondo garbės pirmininkas prel. Jonas Balkūnas ilgesnėje kalboje konkrečiai nurodė, kodėl kiekvienas turėtų sudaryti testamentą, neužmiršdamas lietuviškų reikalų, pirmoje eilėje Tautos Fondo. Jo tvirtinimu kiekvienais metais Sovietų Sąjunga gauna apie 6 mil. dolerių iš lietuvių palikimų vien dėl to, kad nebuvo sudaryti testamentai, ar jie buvo sudaryti nevykusiai. Prelatas ragino sudaryti testamentus pas advokatą ar kreiptis testamento sudarymo reikalu į Tautos Fondą, kurio advokatai **nemokamai** sudarys testamentus ar duos nurodymus, kaip juos reikia sudaryti, kad jie galiotų.

BOSTONO RENGINIAI

Šaulių rinktinės suvažiavimas ir Martyno Jankaus šaulių kuopos 25 metų sukakties minėjimas Brocktone rugsėjo 18.

Spalio 1 Kultūrinis subatvakaris Tautinės S-gos namuose So. Bostone.

Spalio 2 Laisvės Varpo rudeninis renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėje.

Spalio 15-16 — Dail. Vytauto Igno kūrinių paroda Lietuvių Piliečių D-jos IV-to aukšto salėj. Rengia Liet. Skautybės Fondo valdyba.

Brocktono Balfo 72 skyrius spalio 22, šeštadienį, 6:30 val. vak. rengia rudens šalpos vajaus pobūvį Sandaros salėj, 30 Intervale St., Brocktone.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

BOSTON MASS — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

JŪRA STRIMAITIS, ADVOKATĖ — KEHOE, DOYLE, PLAYTER, NOVICK & STRIMAITIS — Nine Hamilton Place; Boston, MA. TEL.: 617 - 338-0070 Lynn, MA., TEL.: 617 599-8188. Mūsų devynių advokatų firma specializuojasi įvairiose srityse.

Gimnazijos laikų geram draugui, dipl. miškininkui

A.A.
JONUI BRAZAUSKUI

mirus, jo žmonai Albinai, dukteriai su šeima, kitiems giminėms ir artimiesiems reiškiu širdingą užuojautą.

Ona Liorentienė
Florida

Dideliam teatro mylėtojui ir lietuviškos dainos puoselėtojui

A.A.
PAULIUI RŪTENIUI

Australijoje mirus, giliam liūdesy likusiems broliui dail. Jonui Rūteniui, brolienei Verutei, seseriai Onutei Osmolskienei ir kitiems artimiesiems reiškiame užuojautą ir meldžiamės už Pauliaus sielą.

Balys ir Dalila Mackialai
Ormond Beach, Florida

A.A.
ANTANUI IVAŠKAI

mirus, jo žmonai Gintarei, vaikam Ritonei, Tomui, Pauliui ir Gailei, tėveliui Pauliui, seseriai Teresei Landsbergienei su šeima ir Gintarės mamytei Irenai Banaitienei su šeima nuoširdžiausią užuojautą reiškia

Ateitininkai

A.A.
Inž. ANTANUI IVAŠKAI

mirus, gilią užuojautą reiškiame žmonai Gintarei, vaikams bei kitiems giminėms ir artimiesiems.

Aldona Krulikienė ir
Ričardas Krulikas — krikšto sūnus

A.A.
ANTANUI IVAŠKAI

mirus, giliame nuliūdime likusius jo žmoną Gintarę Ivaškienę-Banaitytę ir vaikučius, netekusius vyro bei tėvo, taip pat jos motinąIreną Banaitienę ir sūnų Donatą, netekusius žento bei svainio, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Elena ir Henrikas
Andruskos

Mylimam broliui

PAULIUI RŪTENIUI

Australijoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame mielus prietelius — seserį Onutę Osmolskienę, brolį Joną Rūtenį ir jų šeimas.

Vytautas ir Birutė Ignai

A.A.
PAULIUI RŪTENIUI

Australijoje mirus, liūdinčius brolį Joną su žmona Verute ir sesutę Onutę Osmolskienę nuoširdžiai užjaučiame.

Liusė ir Stasys Mineikai

A.A.
JUOZO BARTKAUS

mirties metinės buvo paminėtos Apreiškimo parapijos bažnyčioje koncelebracinėmis mišiomis, kurias aukojo kun. J. Pakalniškis, kun. P. Žemeikis ir kun. A. Žemeikis. Po mišių buvo pašventintas paminklas kapinėse.

Dėkoju kun. Jonui Pakalniškiui, kun. Petrui Žemeikiui ir kun. Alfredui Žemeikiui už paaukotas mišias bei paminklo pašventinimą Cypress Hills kapinėse. Taip pat dėkoju visiems, kurie dalyvavo metinių iškilmėse.

Birutė Bartkienė

A.A.
PAULIUI RŪTENIUI

Australijoje mirus, liūdesio prislėgtus seserį Onutę Osmolskienę ir brolį Joną Rūtenį bei jų šeimas giliai užjaučiame.

Elena ir Henrikas Andruskos

"Amber Holidays"

1983 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

rugsėjo 7	$1338.00	Spalio 5	$1229.00
Rugsėjo 19	$1143.00	gruodžio 26	$1175.00 (su Ryga)
Rugsėjo 26	$1110.00		

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupes lydės vadovai.

Registracijos, informacijos reikalu SKAMBINKITE 1-800-722-1300 (TOLL FREE) Massachusetts ir Kanadoje 1-617-268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116, South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIONAS. Prices are based on double occupacy and are subject to change

Norintiem atsikviesti gimines atostogom — sutvarkome dokumentus.

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Maldininkų kelionė už Lietuvą rengiama rugpjūčio 28 į Auriesville šventovę. Programoj paskaita apie Lietuvos persekiojamą Bažnyčią, Kryžiaus Keliai, koncelebruotos mišios. Kelionę organizuoja Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa. Nuo Kultūros Židinio patogus autobusas išvyks 7:30 val. ryto. Daugiau informacijų skelbime šiame puslapy.

Maironio lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradeda rugsėjo 10, šeštadienį, 9 v.r. įprastinėje vietoje — Holy Child Jesus parapijos mokykloje, 111 Street ir 85 Rd. kampas, Richmond Hill, N.Y. Mokyklos vedėja Aldona Marijošienė primena, kad visi mokiniai turi perskaityti bent vieną lietuvišką knygą. Apie tai buvo kalbėta baigiant praeitus mokslo metus.

Kun. Pranas Jaraška, Sunny Hills, Fla., katalikų parapijos klebonas, rugpjūčio 11 Pensacola, Fla., seselių širdiečių ligoninėje turėjo sunkią širdies arterijos operaciją. Draugai jam linki greitai pasveikti. Tuo tarpu ligonį pavaduoja kun. Antatas Kardas, taip pat gyvenąs Sunny Hills, Fla.

Henrikas Valavičius, PLB VI-ojo seimo atstovas iš Brazilijos, iš Chicagos grįždamas į Sao Paulo, lydimas P. Matekūno iš Richmond Hill, N.Y., lankėsi Kultūros Židiny, pranciškonų vienuolyne, o taip pat ir Darbininko įstaigose.

Aldona Krulikienė iš St. Petersburg, Fla., atvyko į New Yorką aplankyti sūnaus su marčia, draugų bei pažįstamų. Ta proga St. Petersburgo lietuvių klubo valdybos pavesta užmezgė ryšius su New Yorko "Jinai ir trys gintarai" muzikiniu vienetu, kurį kviečia atlikti meninę programą St. Petersburgo lietuvių klube spalio mėnesį.

Asta Kučinskaitė iš Londono, dalyvavusi VI-jame PLB seime kaip Anglijos lietuvių atstovė, talkinanti Europos Lietuvio savaitraščio redakcijoje, grįždama į Europą, lankėsi ir New Yorke. Gintaro Karoso lydima, aplankė Darbininko įstaigas ir A. Galdiko vardo galeriją.

Lietuvos vyčių 110 kuopa iš V. Atsimainymo parapijos, Maspeth, N. Y., rugsėjo 10 - 11 organizuoja maldingą kelionę į Washington, D.C. Mišios didžiausioje Amerikos šventovėje, Washingtono miesto apžiūrėjimas, vizitas Lietuvos atstovybėje. Kelionės kaina, įskaitant transportaciją, nakvynę, miesto apžiūrėjimą ir 4 valgius — tik 79 dol. Dėl informacijų teirautis šiais telefonais: Elena Matulionytė 212 326-3398 arba Jonas Adomėnas 212 497-5212.

Amerikos Lietuvių Piliečių (Suffolk County, Inc.) valdyba kviečia narius su šeimomis ir pažįstamais į metinę gegužinę rugpjūčio 28, sekmadienį, 1 val. popiet Church of the Resurrection parke, Edgewater ir Mayflower Ave. kampas, Smithtown, Long Island, N.Y. Įėjimas 2 dol. asmeniui, vaikam nemokamai.

Lietuvių Skautų Sąjungos jubiliejinė stovykla Aušra lietuviškosios skautijos 65 metų sukakties proga pasveikino ir Darbininko redakciją. Sveikinimą pasirašė stovyklos viršininkas v.s. Sigitas Miknaitis ir 24 vadovai. Dėkojame už prisiminimą ir sveikinimus.

Poetas Bernardas Brazdžionis lankėsi Anglijoje, Švedijoje ir Vokietijoje. Iš Švedijos drauge su Juozu Lingiu atsiuntė sveikinimus Darbininko redakcijai.

Mečys Razgaitis rugpjūčio 14 Aušros Vartų parapijos bažnyčioje giedojo savo naują sukurtą giesmę — Sveika Marija. Pats pritarė ir vargonais.

Pennsylvanijos Lietuvių diena, šiemet surengta jau 69-tą kartą, įvyko rugpjūčio 14 Lakewood Parke, Barnesville, Pa. Dalyvavo keliolika tūkstančių žmonių ir visi linksminosi gražiame parke. Pasitaikė ypač puikus oras. Įvairūs prekybininkai dalyvavo su lietuviškomis knygomis, plokštelėmis, įvairiais suvenyrais. Buvo ir kultūrinė programa, kurią pradėjo Lietuvos vyčių 144 kuopos pirmininkas Joseph Yezulinas. Ši kuopa kaip tik daugiausia ir pasidarbavo šios Lietuvių dienos rengime. Po maldų ir Amerikos himno Lietuvos vyčių 144 kuopos jauniai iš Frackville ir New Philadelphijos padainavo. Su dainomis pasirodė ir Žarijos choras. Tautinius šokius šoko Lazdyno grupė iš Rochesterio. Programa baigta Lietuvos himnu.

Loreta Stukienė, Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkė dalyvaudama Baltuosiuose Rūmuose Baltų Laisvės Dienos paskelbimo iškilmėse, prezidentui R. Reagan per Liną Kojelį įteikė gintarinius papuošalus. Prezidentas L. Stukienei padėkojo gražiu laišku.

Marytė ir Jonas Kuncos iš Buenos Aires, Argentinos, yra atvykę į New Yorką ir sustojo pas Marytės tėvelius — Antaną ir dr. Emiliją Matulaičius, Richmond Hill, N.Y. Jie abu dalyvavo jaunimo kongrese Chicagoje.

Aktorius Vitalis Žukauskas ir **Daiva Kezienė** iš New Yorko atliko programą rugpjūčio 13 bankete Frackville, Pa., kuris įvyko Pennsylvanijos Lietuvių dienos išvakarėse. V. Žukauskas visus dalyvius linksmino ir labai gerai nuteikė savo humoristine programa. D. Kezienė vietos lietuvius supažindino su Sovietų agentų ir OSI amerikiečių įstaigos bendromis pastangomis kaltinti Amerikoj gyvenančius pabaltiečius nacių atliktais nusikaltimais.

Šaulių stovyklą-kultūrinis savaitgalis, rengiamas Naujosios Anglijos Trakų šaulių rinktinės, šiemet įvyks Darbo Dienos savaitgaly, rugsėjo 3-5, pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine. Programoje bus paskaitos, minėjimai, paradai ir šaudymo varžybos. Į šį savaitgalį pakviesti ir New Yorko šauliai. Šauliai, kurie planuoja dalyvauti šiame pramoginiame savaitgaly, dėl papildomų informacijų kviečiami iki rugpjūčio 25 susisiekti su New Yorko šaulių kuopos sekretorium š. Kazimieru Bačausku telefonu 212 846-5543.

Spinduliai, LSS jubiliejinės stovyklos — Aušra — laikraštėlis, Nr. 1 ir 2 pasiekė ir Darbininko redakciją. Turiny oficialių asmenų sveikinimai, žinios iš stovyklos gyvenimo. Netrūksta ir iliustracijų. Vyr. redaktorė s. Birutė Kidolienė, talkina v.s. Bronius Žalys. Techninė pagalba v.s. Reginos Petrutienės ir v. sk. sl. Linos Kidolytės. Fotografas s. fil. Jonas Tamulaitis. Vinjetė dail. Pauliaus Jurkaus.

Janinai Gerdvilienei iš St. Petersburg, Fla., lankantis New Yorke, Darbininko pereitame numeryje buvo parašyta, kad ji yra Tautos Fondo įgaliotinė St. Petersburge. Turėjo būti — Lietuvių Fondo įgaliotinė. Už klaidą atsiprašome.

Bridges, Lithuanian-American Newsletter, 1983 Nr. 9 — rugsėjo mėn. — jau išspausdintas ir siunčiamas prenumeratoriam. Turiny keletas straipsnių mokyklos temomis, ištrauka iš A. Solženicyno žmonos pareiškimo JAV delegacijai Jungtinėse Tautose, rašoma apie Vasario 16-osios gimnaziją Vokietijoje, tęsiama Algirdo Budreckio straipsnių serija apie mūsų šaknis, pristatomas skulptorius Vytautas Kašuba, pateikiama vaizdų iš II Pasaulio Lietuvių Dienų Chicagoj. Biuletenis skiriamas lietuviškai nekalbantiem, bet lietuviškais reikalais besidomintiem. Redaguoja Demie Jonaitienė ir Dalia Bulvičiūtė. Prenumeratos kaina 5 dol. metam. Administracijos adresas: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

"Antras kaimas", Chicagos humoristinės teatras, su nauja programa atvyksta į New Yorką ir spalio 9 vaidina Kultūros Židinyje. Gi spalio 8 svečiuojasi Hartforde. "Antrą kaimą" pakvietė Darbininko administracija.

Dr. Vytauto Slavinsko ketverių metų mirties sukakties proga bus aukojamos mišios pranciškonų vienuolyno koplyčioje rugpjūčio 27, šeštadienį, 10 v. ryto. Draugai ir pažįstami prašomi velionį prisiminti savo maldose.

Bronius Kviklys dalyvavo Europos lietuvių studijų savaitėje, kuri buvo prie Augsburgo, Vokietijoje. Taip pat svečiavosi ir pas vyskupą A. Deksnį Bad Woerishofene. Iš ten atsiuntė sveikinimus Darbininkui.

A. a. Antano Ivaškos atminimui Nekaltai Pradėtos Marijos seselėm Putname 100 dol. auką skiria Kurapkų šeima — Matilda ir Vaclovas Kurapkai, Aldona (Kurapkaitė) ir Richard Stanton, Antano krikšto sūnus Linas V. Kurapka.

Dail. Vytautas Ignas prie savo namų nupuolė nuo laiptų ir susilaužė du šonkaulius. Paguldytas ligoninėje.

Kun. Juozas Margis, marijonas, Rosario lietuvių parapijos klebonas, dalyvavo Argentinos lietuvių delegacijoje Pasaulio Lietuvių Seime Chicagoje. Užsukęs į New Yorką, aplankė pranciškonų vienuolyną, Lietuvių Religinę Šalpą ir Darbininko įstaigas.

Solistės Lionės Jodytės — Mathews koncertas įvyks rugsėjo 18, sekmadienį, 2:30 val. popiet Lincoln Centro Alice Tully Hall patalpose. Programoje lietuvių ir tarptautinių kompozitorių kūriniai. Šiam istoriniam koncertui bilietai jau parduodami Alice Tully Hall kasoje nuo rugpjūčio 17. Kainos: 12, 8 ir 5 dol. Akomponuoja pianistas Thomas H. Mothersole. Visi iš anksto rezervuokime šią sekmadienio popietę lietuvaitės solistės koncertui garsiame Lincoln Centre.

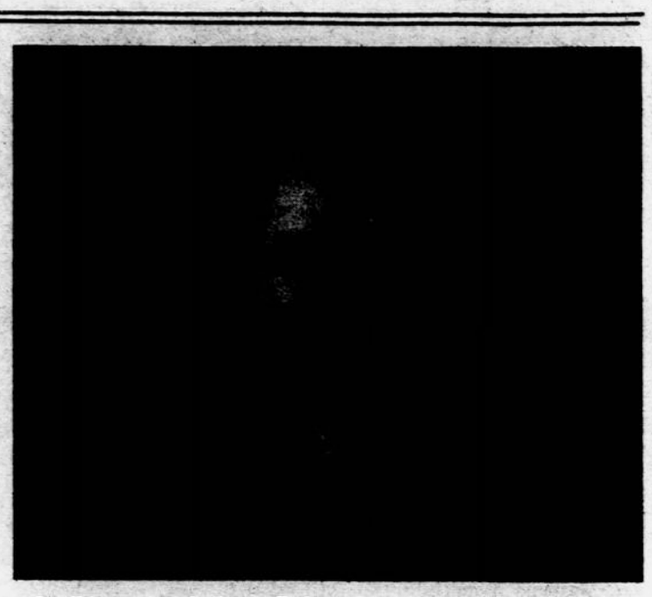

Sveikiname prel. Praną Bulovą, V. Atsimainymo parapijos, Maspeth, N.Y., kleboną, rugpjūčio 8 atšventusį kunigystės 40 metų sukaktį.

D. MONGIRDAITĖS KONCERTAS

(atkelta iš 5 psl.)

rise, Lover come back, One kiss.

Bisui padainavo Oskaro arija iš Verdi "Kaukių baliaus". Dainavo lietuviškai. Publikai dar plojant, solistė pakartojo tą pačią ariją.

Pianistas virtuozas

Lietuviškai publikai dar nepažįstamas šis šaunus pianistas **William Smiddy.** Koncertuoja nuo 7 metų savo amžiaus, yra apkeliavęs didžiuosius pasaulio miestus, grojęs su garsiais orkestrais. Bet pasaulio garbė ir koncerto salės jam pabodo, jis pasitraukė į vienuolyną, norėdamas dabar ne pianinu groti, bet savo siela skambinti naujas giesmes Dievo garbei. Tai jaunas vaikinas, gražiai nuaugęs, kukliai laikosi scenoje, bet turi visas gražias scenos žmogaus manieras, moka nusilenkti, nenustelbia solistės. Akomponuodamas niekur neužforsavo ir nepademonstravo savo galios, nors visur jautei jo puikų meistriškumą ir puikų muzikinį pajautimą.

Jis nesibrangina, bet šis instrumentas ant scenos buvo jo stiliui ir jo pomėgiam per mažas.

Koncertui vadovavo Elena Vasyliūnienė. Ji apibūdino trumpai pačius kūrinius ir kiek plačiau pristatė pianistą. Ji ir vedė derybas, kad pianistas solo paskambintų. Pianistas nesididžiavo ir paskambino pradžioje Chopino polonezą. Dar publikai plojant ir neleidžiant nuo instrumento pasitraukti, jis paskambino čigonų šokį iš Bizet operos Carmen.

Abu kūriniai didelio tempo ir reikalauja geros technikos. Ir jis paskambino virtuoziškai. Kaip tie dalykai būtų skambėję grojant koncertiniu pianinu?!

Po koncerto Tėv. Jurgis Gailiušis, vienuolyno viršininkas, surengė jaukias vaišes visiem koncerto dalyviam. Pavaišino vynu, pyragaičiais. Visi turėjo progos pasikalbėti, vėliau net pasišokti. Vasarotojas inž. Vytautas Eikinas iš Bostono atsinešė puikų akordeoną ir gražiai pagrojo šokių muziką. Kitas inžinierius iš Bostono, Juozas Rasys, bibliotekoje surengė jaukų priėmimą su šampanu solistei Mongirdaitei pagerbti, pakviesdamas vienuolyno viršininką ir keletą svečių. Biblioteka turi savo jaukią atmosferą, — puikūs paveikslai, knygos, puikūs baldai — visai tai maloniai ir kultūringai nuteikia. (p.j.)

KULTŪRINIAI RENGINIAI

pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte

Lietuviškoji pranciškonų vasarvietė šių metų sezoną pradėjo liepos 2, baigia rugsėjo 5.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet yra sudaryta plati ir įvairi kultūrinė programa.

Liepos 16 buvo **literatūros vakaras,** kurio programą atliko rašytojas Algirdas Landsbergis ir poetas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM.

Liepos 19 buvo **dainų vakaras.** Dainavo trys žemaitės iš Chicagos: Bronė Stravinskienė, Danutė Varaneckienė, Aldona Underienė. Akomponavo Kazimieras Skaisgiris.

Liepos 24 buvo **kamerinės muzikos koncertas.** Programą atliko Berklee muzikos kolegijos trijo su kompozitoriumi Jeronimu Kačinsku.

Liepos 31 — **solistės Daivos Mongirdaitės** koncertas. Jai akomponavo William Smiddy.

Rugpjūčio 4 — **vasarvietės choro koncertas.** Chorui vadovavo Vytenis Vasyliūnas.

Rugpjūčio 7 — **solisto Benedikto Povilavičiaus** koncertas. Akomponavo Jeronimas Kačinskas.

Rugpjūčio 13 **vargonų koncertas** vienuolyno koplyčioje. Grojo Vytenis Vasyliūnas.

Rugpjūčio 13 prasidėjo **ateitininkų sendraugių poilsio ir studijų savaitė.** Baigiasi rugpjūčio 20.

Rugpjūčio 19 **solistės Ginos Čapkauskienės** koncertas. Akomponuoja V. Bakšys.

Rugsėjo 3-5 šaulių kultūrinis savaitgalis.

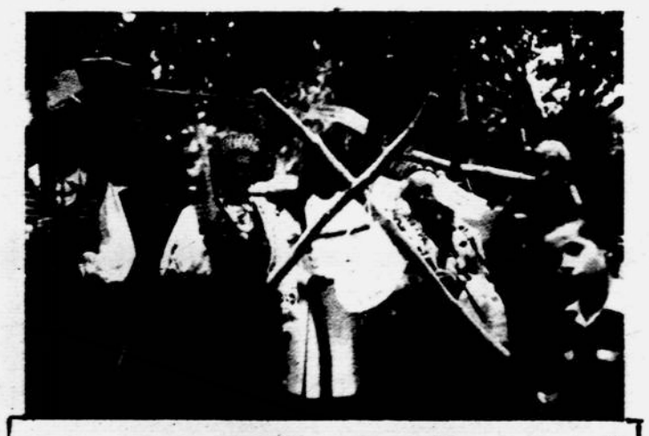

PASIŽYMĖJĘS JAUNUOLIS

Aušros ir Zigmo Dičpinigaičių jauniausias sūnus Paulius biržėlio mėn. baigė Šv. Tomo apaštalo Woodhavene pradinę mokyklą aukščiausiais pažymiais. Diplomų įteikimo iškilmėse jis pasakė ir atsisveikinimo kalbą (valedictorian).

Paulius gavo ketveriem metam stipendiją į Regis aukštesniąją mokyklą. Jis apdovanotas auksine juosta (first honors) kaip išbuvęs geriausiu mokiniu per visus aštuonerius metus. Jam įteiktas aukso medalis už pažangumą anglų kalboje. Kitas aukso medalis įteiktas už bendrą pažangumą. Dar gavo specialų pažymėjimą už dalyvavimą vyskupijos matematikų lygoje. Kitą specialų pažymėjimą su medaliu gavo iš katalikų karo veteranų už pažangą Amerikos istorijoje. Dar atžymėjimai suteikti už pasižymėjimą religijos pažinime, anglų kalboje, geografijoje bei krašto pažinime ir skaityme. Specialų sveikinimo pažymėjimą įteikė ir assemblymanas Frederick Schmidt.

Paulius Dičpinigaitis

NAUJAUSIA E. JUCIŪTĖS KNYGA

Igarkos Naujamiestis. Dokumentinis reportažas iš lietuvių tremtinių gyvenimo Sibire. Įrišta į kietus viršelius kainuoja tik 10 dol. Taip pat dar gaunama E. Juciūtės trijų laidų susilaukusi knyga **Pėdos mirties zonoje.** Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol. Gaunama Darbininko Spaudos kioske, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Long Island Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas rengia savo metinę

GEGUŽINĘ

rugpjūčio 28, sekmadienį, 1 val. popiet Church of the Resurrection Parke, Edgewater ir Mayflower Ave. kampas, Smithtown, L.I., N.Y. (vakarinėje miesto dalyje, netoli geležinkelio stoties).

Įėjimas 2 dol., vaikam nemokamai.

Klubo valdyba kviečia visus praleisti dieną gražiame bažnyčios parke.

Išnuomojamas kambarys su baldais moteriai ar vyrui Woodhavene, N.Y. Skambinti 212-847-7306.

Parduodamas dviejų miegamųjų butas - condominium. Seminole, Fl. Gerame stovyje ir prie krautuvių-bankų, kur patogu senesniem žmonėm pasitarnauti. Tel. 1 - 813 596-5438.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

MALDININKŲ KELIONĖ— MANIFESTACIJA UŽ KENČIANČIĄ — KOVOJANČIĄ LIETUVĄ

Shrine of the North American Martyrs, Auriesville, N.Y.
Exit No. 27 — New York State Thruway
Sekmadienį, 1983 rugpjūčio 28
1 val. Marijonos Skabeikienės paskaita: "Lietuvos kovojanti Bažnyčia"
2 val. Kryžiaus Keliai tš Kronikos ir Sibiro maldaknygės
4 val. Koncelebracinės mišios lietuviškai
Pamokslą sako kun. K. Pugevičius

Vietą autobuse galima užsisakyti pas Marytę Shalins
Telefonas 212 296-2244

Organizuoja
Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa
351 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207
Telefonas 212 647-2334